Abraham, Moses Abr.
Mesillat ha-limmud
Ms. 1890

82. (כתב-יד) ס׳ מסלת הלמוד בעברית עם העתקה אצל כל מלה ומלה בשפת יונית ככתבם, ובשפת טורקית ככתבם מר׳ אברהם משה אברהם. כתיבה מרובע יפה מאד. 76 עמודים בתבנית ׳4.

82

96

ספר מסלת הלמוד

בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל: אמן:

אברהם משה אברהם

ה״י

ראיתי את נערי אנשי ישראל כי תאותם ומאויתם רבה בלשוננו הקדושה ויקר להם לבחור את דברי לשוננו על כן העתקתי את מסלת הלמוד אשר הוא רק בלשון איטלקית ועברית והוספתי במקום איטלקית רק ולבד לשון יונית ותורקית כי בבית המדרש העברי אלה הלשונות ישתמשו ועתה בני קורא נעים ומשכיל אחלה פניך לבל תעזוב את לה״ק כי כבר ידעת בזכות שלשה דברים יצאו אבותינו ממצרים ואחד מהם הוא שלא שנו את לשונם וכו׳ ואוסיף בסוף מסלת הלמוד קצת מלים אשר אינן בכתובים בו׳ ובמלות אשר תראה בצדן אחת אות ד׳ בארתי אותן כפי דעתי ובפי לשון טורקי אשר ידמה ואקוץ בהן ולא הרביתי לכתוב:

[illegible]

שנת התרן ר״ח אלול כ״ו

פה יאנינא

א'

אל	الله	צבא	عسكر	מזל	برج
שדי	قادر			אור	ضيا
עולם	عالم دنيا	ארץ	يرارض	חשך	قراكلق
תבל	سكونه	יקום	كائنه	יום	كونه
שמים	سما كوك	שמש	كونش شمس	לילה	كيجه
ירח	اى شهر	כוכב	يلدز كوكب	על	يوقارى اوستا
		ב'		תחת	آلت
זמן	زمانه	היום	بوكونه	שבוע	هفته
שחר	سحر	מחר	يارينه	שעה	ساعت
בקר	صباح	עבר	ماضى	חלק	دقيقه
צהרים	اويله	הוה	حال	רגע	ثانيه
ערב	اخشام	עתיד	مستقبل	עת	موسم
צאת	طوغمه	מחלקה	تقسيم	אביב	بهار
בוא	باتمه	שנה	سنه	קיץ	يازن
תמול	(يارينه) دونه	חדש	اى	חרף	كوز
אדמה	ير	ג'		סתיו	قيش
יבשה	قره	חול	قوم	מין	درلو سوى
עפר	طپراق	אבק	طوز	תמונה	صورت بكزر شكل
חמר	بالق چامور	אבן	طاش	הר	طاغ

אֲדֹנָי אֱלֹהִים אֵל שַׁדַּי בָּרָא אֶת הָעוֹלָם תֵּבֵל וּמְלֹאָהּ . אֶת הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם מֵעַל אֶת הָאָרֶץ וְצֶאֱצָאֶיהָ מִתָּחַת וְאֵת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בָּהֶם : צְבָא הַשָּׁמַיִם הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ הַכּוֹכָבִים וְהַמַּזָּלוֹת : הַשֶּׁמֶשׁ סוֹבֵב אֶת הָאָרֶץ וּמֵאִיר עָלֶיהָ : בִּהְיוֹת הַשֶּׁמֶשׁ מֵעַל לָאָרֶץ הוּא אוֹר וּבִהְיוֹת הַשֶּׁמֶשׁ מִתַּחַת לָאָרֶץ הוּא חֹשֶׁךְ . לָאוֹר יִקְרָא יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ יִקְרָא לָיְלָה :

אֲדֹנָי		צָבָא	στρατιάς	מַזָּל	ζῴδιον
אֱלֹהִים				אוֹר	φῶς
אֵל	θεός	אֶרֶץ	γῆ	חֹשֶׁךְ	σκότος
שַׁדַּי	παντοδύναμος	יְקוּם		יוֹם	ἡμέρα
עוֹלָם	κόσμος	שֶׁמֶשׁ	ἥλιος	לַיְלָה	νύξ
תֵּבֵל	οἰκουμένη	יָרֵחַ	σελήνη	עַל	ἄνω
שָׁמַיִם	οὐρανός	כּוֹכָב	ἀστήρ	תַּחַת	κάτω

אַרְבָּעָה זְמַנִּים בַּיּוֹם שַׁחַר בֹּקֶר צָהֳרַיִם וָעֶרֶב : לִפְנֵי צֵאת הַשֶּׁמֶשׁ הוּא שַׁחַר בְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ הוּא בֹּקֶר בַּחֲצִי הַיּוֹם הוּא צָהֳרַיִם וּבְבֹא הַשֶּׁמֶשׁ הוּא עֶרֶב הַיּוֹם הֶעָבָר נִקְרָא תְּמוֹל הַיּוֹם הַהוֶֹה נִקְרָא הַיּוֹם וְהַיּוֹם הֶעָתִיד נִקְרָא מָחָר : מַחְלְקוֹת הַזְּמָן לְשָׁנִים וּלְחֳדָשִׁים לְשָׁבוּעוֹת וּלְיָמִים לְשָׁעוֹת וְלִרְגָעִים : בַּשָּׁנָה שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ בַּחֹדֶשׁ אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד אוֹ יוֹמַיִם בְּשָׁבוּעַ שִׁבְעָה יָמִים בַּיּוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת בְּשָׁעָה שִׁשִּׁים חֲלָקִים בְּחֵלֶק שִׁשִּׁים רְגָעִים אַרְבָּעָה עִתִּים שׁוֹנִים בְּשָׁנָה אָבִיב וְקַיִץ חֹרֶף וּסְתָיו ;

זְמָן	καιρός	הַיּוֹם	σήμερον	שָׁעָה	ὥρα

גבעה	تپه بایر	מתכת	معدن	נחשת	باقر
עמק	وادی	אבני מחצב	یونطولمش طاشلر	ברזל	تمور
נתר	نباشر	אבנים יקרות	قیمتلو طاشلر	בדיל	قالای
בקעה	صحرا او دشت	צור	قیا	עפרת	قورشون
מדבר	یابان	סלע	= =		
זער	(قوال) او یانه قوری	חלמיש	چقماق طاشی		
קרב	یرك او نیاکی	כיף	دکز قیا		
אש	اتش	אדם	قرمزی یاقوت		
גפרית	کبریت	ספיר	صاری یاقوت		
מלח	طوز	יהלום	الماس		
אבן	طاش	זהב	التون		
מין	دلو سوی	כסף	کموش		
מקוה	جمعیت	ים	دکز	מעין	بیکار چشمه
מים	صو	קרקע	دیب	בין	اوزنا بیکار چشمه
רב	چوق	תהום	[illegible]	נחל	دره
גדול	بیوك	שפה	[illegible] کنار یقه	אגם	کول
רחב	کنیش	חף	ساحل	נהר	دره چای

λεπτόν	חֵלֶק	αὔριον	מָחָר	αὐγή	שַׁחַר
		παρελθόν	עָבָר	πρωΐ	בֹּקֶר
στιγμή	רֶגַע	παρόν	הוֹה	μεσημβρία	צָהֳרַיִם
καιρός	עֵת	μέλλον	עָתִיד	ἑσπέρας	עֶרֶב
ἄνοιξις	אָבִיב	διαίρεσις	מַחְלָקָה	ἀνατολή	צֵאת
θέρος	קַיִץ	ἔτος	שָׁנָה	δύσις	
φθινόπωρος	חֹרֶף	μήν	חֹדֶשׁ	εἴσοδος	בּוֹא
χειμών	סְתָיו	ἑβδομάς	שָׁבוּעַ	χθές	תְּמוֹל

הָאָרֶץ הִיא אֲדָמָה הַיַּבָּשָׁה : אֲדָמָה הִיא עָפָר חֹמֶר חוֹל וְאָבָק : תְּמוּנַת הָאָרֶץ הָרִים וּגְבָעוֹת עֲמָקִים וּבְקָעוֹת מִדְבָּר וָיָעַר : בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֵשׁ גָּפְרִית וּמֶלַח נֶתֶר וַאֲבָנִים וְכָל מִינֵי מַתֶּכֶת : בָּאֲבָנִים אַבְנֵי מַחְצָב וַאֲבָנִים יְקָרוֹת : אַבְנֵי מַחְצָב כְּמוֹ צוּר חַלָּמִישׁ סֶלַע וְכֵיף : אֲבָנִים יְקָרוֹת כְּמוֹ אֹדֶם סַפִּיר וְיָהֲלֹם וְרַבִּים כָּאֵלֶּה : מִינֵי מַתֶּכֶת זָהָב כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת בַּרְזֶל בְּדִיל וְעֹפֶרֶת :

δάσος	יַעַר	σχῆμα	תְּמוּנַת	γῆ	אֲדָמָה
ἐντός	קֶרֶב	ὄρος	הַר	ξηρά	יַבָּשָׁה
πῦρ	אֵשׁ	λόφος	גִּבְעָה	χῶμα	עָפָר
θεῖον	גָּפְרִית	κοιλάς	עֵמֶק	πηλός	חֹמֶר
ἅλας	מֶלַח	πεδιάς	בִּקְעָה	ἄμμος	חוֹל
[illegible]	נֶתֶר	ἔρημος	מִדְבָּר	κονιορτός	אָבָק

רוח	روزكار
סביב	دائره
חזק	قوتلی شدتلی
סופה	قصرغه
סערה	فرطنه بوره
גל	طالغه
משבר	شدتلی طالغه
פנה	كوشه اوج
מרום	ارتفع
עב	صبعه بلوت
ענן	بلوط
רקיע	رقيع كوك يوزى
איד	طوز دومانه
ערפל	بوس سيس
טל	چيك
כפור	قيراغى
מטר	يغمور
ברד	طولو
שלג	قار

פנים	اوك يوز
אחור	ارد ارقه
ימין	صاغ طرف يمين
שמאל	صول يسار
מקום	موقع
קדם	شرقه
מזרח	= =
ה' ו	
חרב	[illegible] قوريلمه [illegible]
קור	صغوقه
קרח	بوز
מעט	از
חזיז	ضيا
חם	سجاقه

מערב	غرب
ים	- -
שם	اورا
נגב	--
תימן	جنوب
דרם	[illegible]
צפון	شمال
ברק	يلدرم شمشك
רעם	كورلتى
קשת	قوس
קפאון	شدتلی صغوقه

μόλυβδος	עֹפֶרֶת	σμάραγδος	כַּיִף	λίθος			אֶבֶן
		σάρδιον	אֹדֶם	εἶδος			מִין
		σάπφειρος	סַפִּיר	μέταλλον			מַתֶּכֶת
		ἀδάμας	יָהֲלֹם	λίθους πελεκητούς			אַבְנֵי מַחְצֵב
		χρυσός	זָהָב				
		ἄργυρος.	כֶּסֶף	λίθοι πολύτιμοι			אֲבָנִים יְקָרוֹת
		χαλκός	נְחֹשֶׁת	βράχος			צוּר
		σίδηρος	בַּרְזֶל	πέτρα			סֶלַע
		κασσίτερος	בְּדִיל	χάλιξ			חַלָּמִישׁ

מִקְוֵה מַיִם רַבִּים גְּדוֹלִים וּרְחָבִים נִקְרָאִים יַמִּים: הַיָּם הוּא עָמוֹק מְאֹד וְקַרְקַע הַיָּם נִקְרָא תְּהוֹם וּשְׂפַת הַיָּם נִקְרָא חוֹף: הַמַּיִם הוֹלְכִים מִן הַיָּם מִתַּחַת לָאָרֶץ וְיֵצְאוּ מִבֵּין הָרִים וְצוּרִים וְהָיוּ לְמַעְיָנוֹת: הַמַּעְיָנוֹת נוֹזְלִים עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְהָיוּ לִנְחָלִים וְהַנְּחָלִים יִהְיוּ לַאֲגַמִּים וְהָאֲגַמִּים יִהְיוּ לִנְהָרוֹת גְּדוֹלוֹת וְהַנְּהָרוֹת יָשׁוּבוּ אֶל הַיָּם:

πηγή	מַעְיָן	θάλασσα	יָם	συνάθροισις		מִקְוֶה
μεταξύ	בֵּין	ἔδαφος	קַרְקַע	ὕδατα		מַיִם
φάραγξ	נַחַל	ἄβυσσος	תְּהוֹם	πολύ		רַב
λίμνη	אֲגַם	χεῖλος	שָׂפָה	μεγάλη		גָּדוֹל
ποταμός	נָהָר	παράλιον	חוֹף	πλατύ		רָחָב

הָרוּחַ מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ מִסָּבִיב: וְהָרוּחַ הֶחָזָק נִקְרָא סוּפָה וּסְעָרָה: וּבְרוּחַ

ראש	ابتدا	אכל	یم.	ירק	سبزوات
יסוד	تمل اساس	צמא	صوسامه	עשב	اوت
יצירה	خلقت	נשמה	نفس	דגן	حبوبات
משכן	مسکن	אף	بورون	עץ	اغاج
חיים	جانلی حیات	דשא	چمن	אחו	چایر
צמח	نبات	טוב	ایو	חציר	قورو اوت
פרח	چیچك	מראה	باقمه	שחור	قارا
שושנה	گل.	צבע	بویا لونه	אדום	قیرمزی
חבצלת	لاله	לבן	بیاض آق	ירק	یشیل
דודאים	لفاحلر	תכלת	ماوی	צהב	[illegible]
גן	بغچه	דך		שדה	تارلا
זרע	اکین	שום	صارمساق	חטה	بغدای
ירק	سبزه وات	קשוא	خیار	שעורה	آرپه
עשב	اوت	אבטיח	قاوون	כסמת	چودار [illegible]
פול	فاصول	קצח	چورك اوتی	פשתן	کتان
ערשים	مرجمك	כמון	کیمیون	קנה	صاپ قامش
בצל	صوغان	גד	کشنیش	לחם	اکمك اتمك
נבשל	[illegible]	לענה	پلین	אדם	آدم
ראש	تپه	ערוגה	[illegible]	רק	بوش

סְעָרָה יֶהֱמֶה הַיָּם וִירוֹמְמוּ גַּלִּים וּמִשְׁבָּרִים ׃ אַרְבַּע פִּנּוֹת לַתֵּבֵל פָּנִים וְאָחוֹר יָמִין וּשְׂמֹאל ׃ מְקוֹם אֲשֶׁר יֵצֵא הַשֶּׁמֶשׁ בַּבֹּקֶר הוּא פָּנִים וְנִקְרָא קֶדֶם אוֹ מִזְרָח ׃ מְקוֹם אֲשֶׁר יָבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ בָּעֶרֶב הוּא אָחוֹר וְנִקְרָא יָם מַעֲרָב ׃ מְקוֹם אֲשֶׁר יַעֲמוֹד שָׁם הַשֶּׁמֶשׁ בְּצָהֳרַיִם הוּא יָמִין וְנִקְרָא נֶגֶב תֵּימָן אוֹ דָּרוֹם ׃ וְהַמָּקוֹם אֲשֶׁר יַעֲמוֹד שָׁם הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַלַּיְלָה מִתַּחַת לָאָרֶץ הוּא שְׂמֹאל וְנִקְרָא צָפוֹן ׃

רוּחַ	ἄνεμος	פָּנִים	ἔμπροσθεν	מַעֲרָב	δύσις
סָבִיב	τριγύρω	אָחוֹר	ὄπισθεν	יָם	δυσμάς
חָזָק	δυνατός	יָמִין	δεξιά	שָׁם	ἐκεῖ
סוּפָה	ἀνεμοστρόβιλος	שְׂמֹאל	ἀριστερά		
סְעָרָה	ἀνεμοζάλη	מָקוֹם	τόπος	נֶגֶב	μεσημβρία
גַּל	κῦμα	קֶדֶם	ἀνατολή	תֵּימָן	νότος
מִשְׁבָּר	τρικυμία	מִזְרָח	ἀνατολάς	דָּרוֹם	μεσημβρινά
פִּנָּה	γωνία			צָפוֹן	ἄρκτος

בִּמְרוֹם הָרוּחַ מְקוֹם יֵרָאוּ שָׁם הֶעָבִים הוּא הָרָקִיעַ ׃ אֵדִים יוֹצְאִים מִן הָאָרֶץ וּמִן הַמַּיִם וְיִהְיוּ לַעֲרָפֶל ׃ הָעֲרָפֶל יַעֲלֶה לָרָקִיעַ וִיהִיֶה לְעָב וּלְעָנָן ׃ מִן הֶעָבִים יֵרֵד טַל וּכְטוֹרֵי גֶשֶׁם וּמָטָר בָּרָד וָשֶׁלֶג ׃ בְּאָבִיב חֹם בַּקַּיִץ חֹרֶב בַּחֹרֶף קֹר וּבַסְּתָיו קֶרַח ׃ בְּקַיִץ גֶּשֶׁם מְעַט וּלְעִתִּים יִהְיֶה עִם הַגֶּשֶׁם חֲזִיזִים וְיֵרְדוּ בְרָקִים וְנִשְׁמַע קוֹל רַעַם חָזָק וְנוֹרָא גַּם נִרְאֶה קֶשֶׁת בֶּעָנָן ׃ בַּחוֹרֶף גֶּשֶׁם רַב ׃ וּבַסְּתָיו יֵרֵד הַשֶּׁלֶג וְיִקְפְּאוּ הַיְּחָלִים וִיבִקָּה אֲלֵיהֶם קֶרַח וְקִפָּאוֹן ׃

שבלים	بشاقلر
גרגיר	دانه
אלמר	دسته
עמר	دمت
גרן	باصقو
רחיב	دكرسه
קמח	اره
תנור	فروه
שרש	كوك
גזע	كوتوك
חטר	عصه
ענף	دال
עלה	بيراوه
פרי	ميوه
ציץ	چيچك
בכור	تورفنه
תאנה	انجير
זית	زيتو
[illegible]	بادم

בצק	خمير
עריסה	[illegible]
לחם	الملك اتمله
אדם	ادم
קש	قوم صمانه

ל

תמר	خرما
לוז	فندوه
אגוז	جوز
תפוח	الما
ערמון	كستة
בכא	دود
בטנים	فستوه
כרם	باغ
רמון	انار

(ק) י

תבן	صمانه
מספא	[illegible]
בהמה	حيوانه

גפן	اضمه
זמורה	جبوك
אשכול	صالقم
חרצן	جكردك
זג	جيره
משקה	شربت
יין	شراب
שמן	زيت باغ
דבש	بال

מָרוֹם	ὕψωμα	זֶרֶב	καύσων	בָּרָק	ἀστραπή
עָב	[illegible] σύννεφος	קוֹר	κρύο	רַעַם	βροντή
עָנָן	νέφος	קֶרַח	πάγος	קִיטוֹר	[illegible]
רָקִיעַ	στερέωμα	מָטָר	ὑετόν	קִפָּאוֹן	[illegible]
אֲוִיר	ἀέρας	חֲזִיז	ἀναλαμπή		
עֲרָפֶל	καταχνιά				
טַל	δρόσος				
כְּפוֹר	πάχνη				

אֵלֶּה הֵמָּה אַרְבָּעָה רָאשֵׁי יְסוֹדֵי הַיְצִירָה אֶרֶץ וּמַיִם אֵשׁ וָרוּחַ: הָאָרֶץ מִשְׁכַּן הַחַיִּים וּמִמֶּנָּה יֵצֵא כָּל צֶמַח לְאָכְלָם: הַמַּיִם לִשְׁתּוֹת לְשַׁבֵּר צְמָאָם: הָאֵשׁ לְחַמֵּם וְהָרוּחַ לִנְעִימַת אַפֵּיהֶם: צֶמַח הָאֲדָמָה מִינִים שׁוֹנִים דֶּשֶׁא יֶרֶק עֵשֶׂב דָּגָן וָעֵץ: הַדֶּשֶׁא יִצְמַח בָּאָחוּ וגו׳ * חָצִיר וּפְרָחִים. הַפְּרָחִים הֵם שׁוֹשַׁנִּים חֲבַצֶּלֶת וְדוּדָאִים: וְהֵם טוֹבִים לְהָרִיחַ וְנֶחֱמָדִים לְמַרְאֶה בִּצְבָעִים שׁוֹנִים: הַצְּבָעִים הֵם לָבָן וְשָׁחוֹר אָדוֹם וְיָרֹק צָהוֹב וּתְכֵלֶת:

רֹאשׁ	ἀρχή	אֹכֶל	τροφή	יֶרֶק	λαχανικά
יְסוֹד	θεμέλιον	צָמָא	δίψα	עֵשֶׂב	χόρτον
יְצִירָה	κτίσμα	נְשָׁמָה	ψυχή	דָּגָן	γέννημα
מִשְׁכָּן	κατοικία			עֵץ	δένδρον
חַיִּים	ζωή	אַף	μυκτῆρα	אָחוּ	λιβάδιον
צֶמַח	φύτευμα	דֶּשֶׁא	χλόη	חָצִיר	χόρτον

ארז سلوی
אלה یلاموط [illegible]
אלון پلیداغاج
לבנה قواق
רתם یرنار
קוץ دیکن
דרדר ایمرغانه

יצור مخلوق
חיים جانلی حیات
רצון رضا
זכר ارکك
נקבה دیشی
חיה [illegible]ساغ
עוף قوش
דג بالق
שרץ حشرات
[illegible] سورتنمه
בקר صغر

חרש برانکوز
קורה دیرك
בית او خانه
בקע یارمه
שבב تخته
כפים کریشه
גזר قسم

(ט) יא

צאן قویون
סוס آت
חמור اشك
גמל دوه
חזיר طوموز
כלב کوپك
חתול کدی
ארנבת طاوشان
שפן طاو[illegible]
עכבר [illegible] میتجانه
גדי اوغلاق

מאכל یم
להב سالم
רשף قغلجم
עשן توتون
גחל آتشه پارچسی
פחם کومور
פיח کول
אפר کول کل
שור اوکوز
פר بوغه
פרה اینك
רך کورك
עגל بوزاغی طاكا
כבש [illegible]
כשב قوزی
טלה قوزیجه
עז کچی
שעיר تکه
רחל ماریا

פֶּרַח	λουλούδιον	טוֹב	καλόν	שָׁחוֹר	μαῦρον
שׁוֹשַׁנָּה	τριαντάφυλλον	מַרְאֶה	[illegible]	אָדוֹם	κόκκινον
חֲבַצֶּלֶת	κρίνος			יָרֹק	πράσινον
הַדּוּדָאִים	μανδραγόρας	צֶבַע	χρῶμα	צָהֹב	κίτρινον
		לָבָן	λευκόν	תְּכֵלֶת	κυανοῦν

הַיֶּרֶק יִגְדַּל בְּגַן זֶרַע: בְּגַן נִזְרַע יֶרֶק עֵשֶׂב פּוֹל וַעֲדָשִׁים · בָּצָל שׁוּמִים קִשּׁוּאִים וַאֲבַטִּיחִים קֶצַח גַּד וְלַעֲנָה: הַדָּגָן נִזְרַע בַּעֲרוּגוֹת הַשָּׂדֶה: מִינֵי הַדָּגָן חִטָּה שְׂעוֹרָה כֻּסֶּמֶת וּפִשְׁתִּים: הַדָּגָן יִצְמַח מִן הָאָרֶץ בְּקָנֶה וְגִבְעוֹל וּבְרֹאשָׁם שִׁבֳּלִים וּבְשִׁבֳּלִים גַּרְגְּרִים רַבִּים: וּבְהַבְשִׁיל הַשִּׁבֳּלִים יִקְצְרוּ אוֹתָם מִן הַשָּׂדֶה וְיֶאֶגְדוּ לָאֲלֻמִּים וַעֲמָרִים וְיֶאֶסְפוּ הַגֹּרֶן וְדָשׁוּ הַשִּׁבֳּלִים וְיִצְבְּטוּ הַגַּרְגְּרִים מִן הַשִּׁבֳּלִים וְיִטְחֲנוּ אוֹתָם בְּרֵחַיִם לְקֶמַח: הַקֶּמַח בָּלוּשׁ בַּמַּיִם לְבָצֵק וַעֲרִיסָה: וְאָפוּ אֶת הַבָּצֵק בְּתַנּוּר וְהָיָה לֶחֶם לֶאֱכוֹל לָאָדָם וְהַשִּׁבֳּלִים הָרֵקִים יִהְיוּ לְקַשׁ וּלְתֶבֶן וּמִסְפּוֹא לַבְּהֵמָה:

גַּן	κῆπος	שׁוּמִים	σκόρδα	עֲרוּגָה	πρασιά
זֶרַע	σπέρμα	קִשּׁוּאִים	ἀγγουρία	שָׂדֶה	ἀγρός
יָרָק	πράσινον	אֲבַטִּיחִים	ἄρπαιος	חִטָּה	σῖτος
עֵשֶׂב	χόρτον	קֶצַח	σεσάμια	שְׂעוֹרָה	κριθή
פּוֹל	κουκίον	כַּמּוֹן	κύμινος	כֻּסֶּמֶת	βρίζα
עֲדָשִׁים	φακαί	גַּד	κορίανδρον	פִּשְׁתִּים	λινόν
בָּצָל	κρόμμυον	לַעֲנָה	ἄψινθος	קָנֶה	κάλαμος

איל	قوچ
תיש	دیشی کچی ار..
פרד	قاطر
אתון	اشك قانچغی
עיר	کوره صپا
פרא	وحشی باباغ
טרף	قایمه
צבי	قارجه
איל	لیبك اهو
אקו	باباغ
דישון	باباغ کچی
אריה	ارسلان
כפיר	ارسلان یاوریسی
לביא	دیشی ارسلان
ליש	کنج ارسلان
שחל	قارشا ارسلان
ראם	کرکدن
דב	ایو ای
זאב	قورد

נמר	قپلان
שועל	دلکی
שנהב	فیل
קוף	بمون
כפור	قوسه
כנף	قناد
יונה	کوکرجین
תור	قمری
גוזל	باوری
שלו	بولدرجین
עטלף	یراس
עורב	قوزغون
תחמס	مارق ..
נשר	قرتال
קאה	بالقجیه قا..
חסידה	لکلك
אנפה	طوطی قوشی
שלך	[illegible]
נץ	[illegible]

גִּבְעוֹל	κανοήλιον	גֹּרֶן	ἀλώνιον	לֶחֶם	ἄρτος
רֹאשׁ	κορυφή	רֵיחַיִם	μύλος	אָדָם	ἄνθρωπος
שִׁבֳּלִים	Ζάναι	קֶמַח	ἄλευρον	רֵיק	ἄδειον
גַּרְגַּר	σπιρίον	בָּצֵק	ζύμη	קַשׁ	σάγμα
אֲלֻמָּה	χυρόβολον	עֲרִיסָה	ζυμάριον	תֶּבֶן	ἄχυρον
עֹמֶר	δεμάτιον	תַּנּוּר	κλίβανος	חֶסֶר	ψωμοφαγία
				בְּהֵמָה	κτῆνα

הָעֵצִים יִטָּעוּ בָּאָרֶץ הָעֲשׂוּ שֹׁרֶשׁ: מִן הַשֹּׁרֶשׁ יֵצֵא גֶּזַע. מִן הַגֶּזַע יֵצֵא חֹטֶר וּמִן הַחֹטֶר יֵצְאוּ עֲנָפִים רַבִּים. וּמִן הָעֲנָפִים יִצְמְחוּ עָלִים וָפֶרִי: וְלִפְנֵי עֲשׂוֹת פְּרִי יָצִיץ צִיץ וְיִפְרַח פֶּרַח הַצִּיץ נוֹפֵל וְהַפֶּרַח נוֹבֵל וְיִגְדַּל הַפְּרִי לְבִכּוּרוֹ: פְּרִי הָעֵץ הֵם עֲנָבִים תְּאֵנָה וְרִמּוֹן. זַיִת שְׁקֵדִים וּתְמָרִים לוּז אֱגוֹז תַּפּוּחַ וְעַרְמוֹן בְּכָאִים וּבָטְנִים רִימוֹנִים * גְּפָנִים רַבִּים בְּגֶפֶן זְמוֹרוֹת וּבִזְמוֹרָה אֶשְׁכֹּל וּבְאֶשְׁכֹּל עֲנָבִים וּבַעֲנָבִים חַרְצָן זָג וְתִירוֹשׁ: מִמַּשְׁקֶה עֲנָבִים יֵעָשֶׂה יַיִן מִמַּשְׁקֶה זֵיתִים יֵעָשֶׂה שֶׁמֶן וּמִמַּשְׁקֵה תְּמָרִים * דְּבַשׁ.

שֹׁרֶשׁ	ῥίζα	צִיץ	ἄνθος	שְׁקֵדִים	μύγδαλα
גֶּזַע	ζύγυχος	בִּכּוּר	πρωτόγονον	תְּמָרִים	χουρμάδες
חֹטֶר	κλάδος	עֲנָבִים	(στ) ζαφύλια	לוּז	ζυπλοκάριον
עָנָף	κλόνος	תְּאֵנָה	σῦκον	אֱגוֹז	κάρυον
עָלֶה	φύλλον	רִמּוֹן	ῥόδιον	תַּפּוּחַ	μῆλον
פְּרִי	καρπός	זַיִת	ἐλαία	עַרְמוֹן	κάστανον

רחמ: — [illegible]
ה... — او بابا
איה — چايلاق
דיה — [illegible] مركبلي قوش
קורא — ككلك
ארבה — چكرگه
חגב — چاعاب
דבורה — اری
צרעה — يابان اريسي
זבוב — سنك
צלצל — اغستوس بوجكي چكرگه
רמה — بوجك قورت
תולעד — بوجك [illegible]
חמט — قاپلو بغه طوسباغه
רגל — اياق
קרן — بوينوز
ספיר — [illegible]
יתרון — [illegible]

שחף — قوقو
דוכיפת — هدهد
כ... — قبلانقيغ
תכיי — طاوس
י"ד
נמלה — قرنجه
שממית — عنكبوت
עכביש — اورمجك
כנה — بيت
פרעש — پيره
סס — گوه
עש — اغاج قورتي
אפעה — الكرك
ט"ו
פרסה — طرناق
זנב — قويروق طوغ
קשקשת — پول
ט"ז
חוש — حس

כוס — بايقوش قوش اوكى قوش
ינשוף — صقصغان
חמט — طوسباغه قبلوبغه
תנין — بيلان
נחש — ييلان
שרף — [illegible]
שפיפן — اژدرها
עקרב — عقرب
פתן — صاغر ييلان
צפעני — (بوينوزلي ييلان) ثعبان
צפרדע — قورباغه
צב — (اوزون قورباغه) قبلوبغا
נוצה — توى
גחון — قارن
ראות — بافمه [illegible]

בְּכָאִים	σικάμινα	זְמוֹרָה	κλώνος	מַשְׁקֶה	ποτόν
בָּטְנִים	πιστάκια	אֶשְׁכּוֹל	ῥαμοστύλιον	יַיִן	κρασίον
כֶּרֶם	ἀμπελών	חַרְצָן	σπυρί	שֶׁמֶן	ἔλαιον
גֶּפֶן	κλῆμα	זָג	φλοῦδι	דְּבַשׁ	μέλι

הָעֵצִים אֲשֶׁר אֵינָם עוֹשִׂים פְּרִי נִקְרָאִים עֲצֵי יַעַר וְהֵם אֶרֶז אַלָּה וְאַלּוֹן וְרֹתֶם קוֹץ וְדַרְדַּר: עֲצֵי הַיַּעַר כּוֹרְתִים אוֹתָם הֶחָרָשִׁים וְחוֹצְבִים מֵהֶם קוֹרוֹת בְּבָתֵּיהֶם. וְחוֹטְבֵי עֵצִים יְגַזְּרוּ אוֹתָם לְבִקְעִים שְׁבָבִים וְכָפִּים: הַגְּזָרִי עֵץ יַבְעֲרוּ אֵשׁ לְהַסִּיק תַּנּוּר וּלְבַשֵּׁל מַאֲכָל: הָעֵץ הַבּוֹעֵר בָּאֵשׁ מַעֲלֶה לַהַב רְשָׁפִים וְעָשָׁן וְיִפָּרֵר לְגֶחָלִים פֶּחָם פִּיחַ וָאֵפֶר.

אֶרֶז	κυπάρισσος	קוֹרָה	δοκός	לַהַב	φλόξ
אַלָּה	δρῦς	בַּיִת	οἰκία	רֶשֶׁף	σπινθήρ
אַלּוֹן	τερέβινθος	בֶּקַע	σχίσμα	עָשָׁן	καπνός
לִבְנֶה	λεύκη			גַּחַל	ἄνθραξ
רֹתֶם	ἄρκευθος	שָׁבָב	σανίς	פֶּחָם	κάρβουνο
קוֹץ	ἄκανθα	כָּפִּים	μαδέριον	פִּיחַ	χόβολη
דַּרְדַּר	κνίδα	גָּזֶר	κόρμια	אֵפֶר	στάκτη
חָרָשׁ	ξυλουργός	מַאֲכָל	τροφή		

הַיְצוּרִים הַנִּכְבָּדִים מִן הַצְּמָחִים הֵמָּה הַחַיִּים כִּי הֵמָּה מִתְנוֹעֲעִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בִּרְצוֹן: הַחַיִּים זָכָר וּנְקֵבָה: מִינֵי הַחַיִּים בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף דָּגִים שֶׁרֶץ נִרְמָשׂ: בַּבְּהֵמָה בָּקָר צֹאן סוּס חֲמוֹר וְגָמָל חֲזִיר כֶּלֶב חָתוּל אַרְנֶבֶת וְשָׁפָן

שמין	[illegible]
ריח	قوقو
טעם	[illegible]
משוש	لمس
געה	بكرمك
צוהל	كشنمك
נוער	حيقرمه
עליון	اعلا
משכיל	عقللى
מדבר	سويلمه
חכמה	حكمت
גוף	وجود
נשמר	[illegible]
בשר	[illegible]
גלגלת	قفا
קדקד	سهتپسى
פנים	يوز
מצח	البه

נובח	حولامه
שואג	باغيور
שוקק	اج ايو
הומה	مرلدامه
מצפצף	جيولدامه

ר״ץ

רם	قا[illegible]
גיד	[illegible]
עורק	[illegible]
מיתר	توپك ايپ
עצם	[illegible]
[illegible]	درى جلد
[illegible]ד	توى قيل

יח

עין	گوز
אף	بورون
אזן	قولاق
פה	اغز

דוגר	[illegible] ابد
עוגר	سس قرلانغج
נוהם	چاغلمه
זמר	ترنم مزمور
נעים	منشكر
צלם	چهره
דמות	بكزمه
ראש	باش
גויה	بدن
אבר	عضو
חיצון	(خارج) خارجى
פנימי	داخلى [illegible]
צואר	بويون
גבות	قاش
עפעף	كوز قپاغى كر[illegible]
בבה	[illegible]

חֹלֶד וְעַכְבָּר : בְּבָקָר שׁוֹר פַּר וּפָרָה) וּבֶן בָּקָר רַךְ הוּא עֵגֶל : בַּצֹּאן שֶׂה כֶּבֶשׂ כֶּשֶׂב
טָלֶה עֵז שָׂעִיר רָחֵל אַיִל גְּדִי וְתַיִשׁ : בַּסּוּס פֶּרֶד חֲמוֹר עַיִר וְאָתוֹן :

יְצוּר	πλάσμα	גָּמָל	κάμηλος	עֵז	αἶξ
חַיִּים	Ζῶντα	חֲזִיר	χοῖρος	שָׂעִיר	Τράγος
רָצוֹן	θέλησις	כֶּלֶב	κύων	רחל	προβατίνα
זָכָר	ἀρσενικόν	חָתוּל	γάτα	גְּדִי	ἐρίφιον
נְקֵבָה	θηλυκόν	אַרְנֶבֶת	λαγωός	אַיִל	κριός
חַיָּה	θηρίον	שָׁפָן	δασύπους	תַּיִשׁ	Τραγί
עוֹף	πετεινόν	עַכְבָּר	ποντικός	פֶּרֶד	μουλάρι
דָּג	ὀψάριον	שׁוֹר	βοῦς	אָתוֹן	θήλεια ὄνος
שֶׁרֶץ	ἑρπετόν	פַּר	δάμαλις		
רֶמֶשׂ	σέρπωμα	פָּרָה	ἀγελάς	עַיִר	πῶλος
בָּקָר	βοῦς	רַךְ	βοϊδερός		
		עֵגֶל	μόσχος		
צֹאן	πρόβατον	כֶּבֶשׂ	= = =		
סוּס	ἵππος	כֶּשֶׂב	ἀρνίον		
חֲמוֹר	ὄνος	טְלֶה	ἀρνάκιον		

הַחַיָּה רְבָבָם פֶּרֶא עוֹרְקִים מִדְבָּר וְיַעַר וְטוֹרְפֵי טֶרֶף : הַצְּבִי וְהָאַיָּל אַקּוֹ וְדִישׁוֹן :
אַרְיֵה כְּפִיר לָבִיא לַיִשׁ וְשַׁחַל : רְאֵם דֹּב זְאֵב וְנָמֵר שׁוּעָל שַׁנְהָב וְקוֹף :

אישון	ببك
רקה	شاقاق
חזה	كوكس
גב	ارقه
צד	[illegible]
יד	ال
בטן	قارن
רגל	اياق
דד	ممه
שד	دليكلك ممه
שת	ارقه ارد اوتراق
עצה	[illegible]
אציל	قولتوق
מוח	بين
שן	ديش
מתלעה	ازو ديش
לשון	ديل
חך	دماغ

לחי	يناق
גחידים	[illegible]
י״ט	
זרוע	قول
אמה	اورتا پارمق
כף	ايا
אצבע	شهادت پارمغى
צפרן	طرناق
זרת	بنصار
קמיצה	خنصار
אגדל	باش پارمق
אצבע	پارمق
שכם	اومز
כ׳	
גרון	غرغلاق بوغاز
גרגרת	ديلجك
לוע	بوغاز
צלע	
לב	يورك

תנוך	قولاق طوپ[illegible]
שפה	دوداق
עורף	اكسه
כתף	
שרר	كوبك
חיק	قوينه جيبى
שוק	بالدر
ירך	بود
ברך	ديز
קרסל	اشوق طوپوق
עקב	اوكچه
כף	طبان
בהן	باش پارمق
ראה	اق جكر
קבה	[illegible]
מרה	اود
טחול	طلاق دلاق
כבד	قره جكر

פֶּרֶא	ἄγριον	אַרְיֵה	λέων	דב	ἄρκτος
טֶרֶף	θήρα	כְּפִיר	σκύμνος	זְאֵב	λύκος
צְבִי	δορκάς	לָבִיא	λέαινα	נָמֵר	λεοπάρδαλις
אַיָּל	ἔλαφος	לַיִשׁ	νέος λέων	שׁוּעָל	ἀλώπηξ
אַקּוֹ	ἀγριότραγος	שַׁחַל	γέρων λέων	נחב	ὕαινας
דִּישֹׁן	ἀγριόγιδα	רְאֵם	μονόκερος	קוף	πίθηξ

הָעוֹף לְמִינֵהוּ כָּל צִפּוֹר כָּנָף: יוֹנָה תּוֹר וְגוֹזָל שְׂלָו וַעֲטַלֵּף. עוֹרֵב וְתַחְמָס נֶשֶׁר
וְקָאָת חֲסִידָה וַאֲנָפָה שָׁלָךְ נֵץ וְרָחָמָה דָּאָה אַיָּה וְדַיָּה: קוֹרֵא יַנְשׁוּף וְשַׁחַף וְרוּכִיפַת
סִים וְתֻכִּיִּי נָכוּס:

צִפּוֹר	πετεινόν	תַּחְמָס	ἀγριόκραξ	דָּאָה	ἰκτίν
כָּנָף	πτέρυξ	נֶשֶׁר	ἀετός	אַיָּה	κακαβίδος
יוֹנָה	περιστερά	קָאָת	πελεκάνος	דַּיָּה	μεγαναίγος
תּוֹר	τρυγών	חֲסִידָה	πελαργός	קוֹרֵא	πέρδιξ
גּוֹזָל	πουλλόπουλο	אֲנָפָה	ψιττακάς	יַנְשׁוּף	νυκτοκόραξ
שְׂלָו	ὄρτυξ	שָׁלָךְ	αἴθυια	שַׁחַף	κουκουβάγια
עֲטַלֵּף	νυκτερίς	נֵץ	ἱέραξ	רוּכִיפַת,	ἀγριοπε-τεινός
עוֹרֵב	κόραξ	רָחָמָה	γύψ	סִים	χελιδών
				תֻּכִּיִּי	ταώς
				פוּכּס	ἀγριοπελεκάνος

קרב	اندرون باطن
מעים	باغرساق
[illegible]	
תכונה	حال
שוה	نظیر
מותר	فضله
נפש	جان
בחידה	استقلال
דעת	عقل
שכל	ادراك اوص
מחשבה	دوشنجه
קטן	کوجك
יונק	ممه
[illegible]	طفل معصوم
[illegible]	اوغلانجق
ילדה	دیشی اوغلانجق
עלם	بكار
עלמה	باكره
נער	اوشاق

כליות	بوبركلر
כסלים	سكيرلر

כ״א

כשרון	بیلك متانت
דבור	سویلمك
שקר	یلان
סבה	سبب
מכתב	یازو
מלאכה	ایش
טוב	ایو

כ״ב

נערה	دیشی اوشاق
בחור	یكت
בתולה	قز اوغلان قز
כח	قوت
גבר	ار
איש	انسان
אשה	قاری
זקן	پیر قوجه اختیار

חלב	ایج یاغی
רע	فنالق
צדק	عدالت
תכלית	[illegible]
לשון	دل لسان
ספר	كتاب
עול	قباحت
אמת	حق
זקנה	قوجه قاری
בריא	صحتلی سمیز
שב	پیر
שבה	پیر قاری
ישיש	اق صاچلو
נערים	كنجلك

שֶׁרֶץ הָעוֹף אַרְבֶּה חָגָב דְבוֹרָה וְצִרְעָה זְבוּב וּצְלָצַל. שֶׁרֶץ הַשּׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ רִמָּה תּוֹלֵעָה וּנְמָלָה: שְׂמָמִית עַכָּבִישׁ כִּנָּה פַּרְעֹשׁ עָשׁ וְסָס. מִינֵי הַתַּנִּינִים נָחָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב שְׁפִיפוֹן פֶּתֶן צִפְעוֹנִי וְאֶפְעֶה: הַחַיִּים בַּמַּיִם דָּגִים צְפַרְדְּעִים חֹמֶט וְצָב:

ἀκρίδοι	שָׂרָף	ἀσφάγαλ	שְׂמָמִית	μάκαλ	אַרְבֶּה
σκορπιός	עַקְרָב	ἀράχνη	עַכָּבִישׁ	ἀκρίς	חָגָב
ὄφιως	שְׁפִיפוֹן	φθεῖρα	כִּנָּה	μέλισσα	דְבוֹרָה
ὀχιά	פֶּתֶן	ψύλλος	פַּרְעֹשׁ	σφῆκα	צִרְעָה
βασιλίσκος	צִפְעוֹנִי	κοριβόας	סָס	μυῖα	זְבוּב
ἔχιδνα	אֶפְעֶה	σαράκι	עָשׁ	κρικρίς	צְלָצַל
βάτραχος	צְפַרְדֵּעַ	ὄφις τῆς θαλάσσης	תַּנִּין	σκωληκάκια	רִמָּה
χελώνη	חֹמֶט	ὄφις	נָחָשׁ	σκώληξ	תּוֹלֵעָה
γάμυσα	צָב			μύρμηξ	נְמָלָה

הַבְּהֵמָה וְהַחַיָּה הוֹלְכוֹת עַל אַרְבַּע רַגְלַיִם: וְיֵשׁ אֲשֶׁר לָהֶם קְרָנַיִם וּפְרָסוֹת וְזָנָב: לָעוֹף שְׁתֵּי רַגְלַיִם לְנַתֵּר וְנוֹצוֹת וּכְנָפַיִם לָעוּף: הַשְּׁרָצִים יֵשׁ לָהֶם רַגְלַיִם רַבִּים לְזְבוּבִים שֵׁשׁ רַגְלַיִם לִשְׂמָמִית שְׁמוֹנֶה רַגְלַיִם וְיֵשׁ תּוֹלָעִים אֲשֶׁר לָהֶם אַרְבַּע עֶשְׂרֵה רַגְלַיִם וְיֵשׁ אֲשֶׁר לָהֶם מֵאָה רַגְלַיִם וְיוֹתֵר: הַנָּחָשׁ וְהָרִמָּה זוֹחֲלִים עַל גְּחוֹנָם: לַדָּגִים סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת לִשְׂחוֹת:

πτερόν	נוֹצָה	ὀνύχιον	פַּרְסָה	πού	רֶגֶל
κοιλία	גָּחוֹן	οὐρά	זָנָב	κέρατον	קֶרֶן

אב	پدر
אם	والده
אבי האב	ده ده بيوك بابا
אבי אב	قوجه والده
בן	اوغل چوجوق
בת	قيز
אח	قرنداش
אחות	قيز قرنداش
דוד	دايى
דודה	خاله
נכד	نبيره
אנוש	عادى ادم
שלם	تام الوجود
תמים	تميم
בריא	صحتلى سميز
חלה	خسته
מום	قصور
חסרון	اكسك
עור	كور

אבות	اجدادلر
חתן	داماد
כלה	گلين
חתונה	دامادلق
בעל	زوج
אשה	قارى
חתן	داماد
חם	قاين پدر
חמות	قاين والده
חתן	داماد
כלה	گلين
חרש	صاغر
אלם	دلسز
פסח	طوپال
שרוע	زايد
קלוט	ناقص
גבן	قنبور
גבה	يوكسك
קומה	بوى

אלמן	طول
אלמנה	ديشى طول
יתום	يتيم اوكسوز
יתומה	ديشى يتيم
אנשים	ادملر
נשים	قاريلر
תולדה	انسال
שאר	يقين
משפחה	قبيله
אם האב	
אם האם	
כ"ד	
ארוך	اوزون
ענק	ممتاز
קצר	قيصه
גמד	جوجه
שמן	شيشمان
רזה	نحيف البدن
גבור	جسارتلى
אמיץ לבב	جسور

סְנַפִּיר πτέρυξ קַשְׂקֶשֶׂת λέπισμα

מָה רַב יִתְרוֹן הַחַיִּים עַל הַצְּמָחִים הַחַיִּים יָנוּעוּ בִּרְצוֹן וְהַצְּמָחִים לֹא יָנוּעוּ בִּרְצוֹן: הַחַיִּים יֵשׁ לָהֶם חֲמִשָּׁה חוּשִׁים וְהַצְּמָחִים אֵין לָהֶם חֲמִשָּׁה חוּשִׁים: הַחֲמִשָּׁה חוּשִׁים הֵם הָרְאוּת, הַשֵּׁמַע, הָרֵיחַ, הַטַּעַם, וְהַמִּשּׁוּשׁ: הַחַיִּים מַשְׁמִיעִים קוֹל, וְהַצְּמָחִים אֵינָם מַשְׁמִיעִים קוֹל: הַבָּקָר וְהַצֹּאן גּוֹעֶה, הַסּוּס צוֹהֵל, הַחֲמוֹר נוֹעֵר, הַכֶּלֶב נוֹבֵחַ, הָאַרְיֵה שׁוֹאֵג, הַדּוֹב שׁוֹקֵק, הַזְּאֵב הוֹמֶה, הָעוֹף מְצַפְצֵף, הַקּוֹרֵא הוֹגֶר, הַסִּיס עוֹגֵר, וְיֵשׁ צִפֳּרִים מְזַמְּרִים בְּקוֹל נָעִים:

ὠρύεται	דּוֹמֵר	βηάζει	גּוֹעֶה	διαφορά	יִתְרוֹן
τιτυβίζει	צִפְצֵף	χρεμετίζει	צוֹהֵל	αἴσθησις	חוּשִׁים
ᾄδει	דוֹגֵר	ὀγκᾶται	נוֹעֵר	ὅρασις	רְאוֹת
κραγάζει	עוֹגֵר	ὑλακτεῖ	נוֹבֵחַ	ἀκοή	שֵׁמַע
		βρυχᾶται	שׁוֹאֵג	μυρωδία	רֵיחַ
ᾆσμα	זֶמֶר	ἠχεῖ	נוֹהֵם	γεῦσις	טַעַם
ὑψόφωνος [illegible]	נָעִים	ὁρμᾶται	שׁוֹקֵק	ἁφή	מִשּׁוּשׁ

הָעֶלְיוֹן עַל כָּל הַחַי אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה הוּא הָאָדָם: כִּי הוּא מַשְׂכִּיל וּמְדַבֵּר וּבְחָכְמָתוֹ הוּא רוֹדֶה בַּכֹּל וְכוֹבֵשׁ כָּל בְּהֵמָה וְחַיָּה: הָאָדָם הוּא גּוּף וּנְשָׁמָה: גּוּפוֹ בָּשָׂר וָדָם גִּידִים עוֹרְקִים וּמֵיתָרִים עֲצָמוֹת וְעוֹר וְשֵׂעָר: צֶלֶם דְּמוּתוֹ רֹאשׁ וּגְוִיָּה וּבָהֶם אֵיבָרִים רַבִּים חִיצוֹנִים וּפְנִימִים:

εἰκών	צֶלֶם	αἷμα	דָּם	ὑψηλόν	עֶלְיוֹן

חלוש	ضعيف بيحال
רך לבב	قورقاق
יפה	گوزل
תאר	قيافت
מראה	نظر
משחת	چركين
נגע	[illegible]
שחין	اويوز
צרעת	جذام
גיב	اويوز
ילפת	تمرى
שונה	تغيير
מרה	حوى
נבון	عقل عاقل زكى
חכם	حاكم
בער	احمق
סכל	شاشقين
כסיל	دلى
אויל	ابله

פצע	يره
חבורה	بره
מכה	ضرب
טריה	يوشاق
חלי	خستلك
קדחת	حمى
שחפת	[illegible]
שדפון	يانمه
ירקון	(النبات) يرقان
מרפא	النبات

כ"ה

פתי	اوغوز
צדיק	[illegible] عادل
ישר	طوغرى ادم
רשע	شرير فنا
עול	ظالم
חונן	محسن [illegible]
מרחם	مرحمتلى
אכזר	مرحمتسز

מת	فوت
תכריכים	اكفان
קבר	مزار
ציון	نشانه
מצבה	ستون
זולל	طفيلى
סובא	بكرى
מכזב	[illegible]
קשה	كوچ
עריץ	قوتلى ظالم
ענו	يوشاق
גאה	غرورلو صولتلى متكبر
חרוץ	چالشقان
עצל	تنبل اوشنكن
ארך רוח	[illegible] نفس
קצר אף	غضبان
חמה	غضب

מַשְׂכִּיל	ἐχύφρων	גִּיר	νίτρον	דְּמוּת	ὁμοίωμα
מִדְבַּר	ὁμιλεῖ	עֹרֶק	σφυγμός	רֹאשׁ	κεφαλή
חָכְמָה	σοφία	מֵיתָר	σχοινίον	גְּוִיָּה	σῶμα
גּוּף	σῶμα	עֶצֶם	κόκκαλον	אֵבֶר	μέλος
נְשָׁמָה	ψυχή	עוֹר	δέρμα	חִיצוֹן	ἐξωτερικός
בָּשָׂר	κρέας	שֵׂעָר	θρίξ	פְּנִימִי	ἐσωτερικός

בְּרֹאשׁ גֻּלְגֹּלֶת קָדְקֹד פָּנִים מֵצַח עֵינַיִם אַף אָזְנַיִם פֶּה וְצַוָּאר: בְּעֵינַיִם גַּבּוֹת עַפְעַפַּיִם בָּבוֹת וְאִישׁוֹן: בְּפָנִים רַקּוֹת לְחָיַיִם: בְּאַף נְחִירַיִם: בְּאָזְנַיִם תְּנוּךְ: בְּפֶה שְׂפָתַיִם: בְּצַוָּאר עֹרֶף:

גֻּלְגֹּלֶת	κρανίον	אֹזֶן	αὐτίον	אִישׁוֹן	ἀνθρωπάριον
קָדְקֹד	κορυφή	פֶּה	στόμα	רַקָּה	μηλίγγιον
פָּנִים	πρόσωπον	צַוָּאר	λαιμός	לְחִי	σιαγών
מֵצַח	μέτωπον	גַּבּוֹת	ὀφρύδια	נְחִירַיִם	ῥουθούνια
עַיִן	ὀφθαλμός	עַפְעַף	βλέφαρον	תְּנוּךְ	τράγανον
אַף	μύτι	בָּבָה	κόρη	שָׂפָה	χεῖλος
				עֹרֶף	τράχηλος

בַּגְּוִיָּה חָזֶה גַּב צְדָדִים וְיָדַיִם בֶּטֶן וְרַגְלַיִם: לְפָנִים הוּא הֶחָזֶה: בֶּחָזֶה דַּדִּים וְשָׁדַיִם: לְאָחוֹר הוּא הַגַּב וְהַשֵּׁת: בַּגַּב הֶעָצֶה: בַּצְּדָדִים הֵם הַיָּדַיִם יַד יָמִין וְיַד שְׂמֹאל: בַּיָּדַיִם אַצִּיל זְרוֹעוֹת וְאַמּוֹת כַּפַּיִם וְאֶצְבָּעוֹת וְצִפָּרְנַיִם: חָמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת בְּכַף

נרגן	حردلی	מרמה	حیله		
כילי	خسیس	ריב	منازعه		
[illegible]	ساعی	מדון	(خصمة) خصومت		
גחת	بحث	מהר	سرعت		
חברה	رفقا شلوه	רגז	غضب		
מעשים	ایشلر	כעס	حدت		
גנב	خرسز	מחת	خشیه		
רומה	ظالم	מרגוע	راحت رفاه		
רוצח	قاتل	אחר	بشقه		
[illegible]	یلانجی	הון	مال		
כזב	کذب	אהבה	محبت		
כחש	انکار	שנאה	کین	כו	
שפה	دوداق لسان	עם	امت	משנה	صدر اعظم وزیر
דברים	کلمات	גוי	قوم	יועץ	ناصح
אחדים	تجارتك	לאם	ملت	שר	بك امیر
מדינה	ولایت	ממלכה	مملکت	סגן	ضابط
לשון	لسان	מושל	سلطان	נגיד	امیر
דת	ایمان دین	שליט	والی	טפסר	پاشا
מנהג	عادت	מלך	پادشاه	שופט	قاضی

זֶרֶת קְמִיצָה אַמָּה אֲגוּדָל וְאֶצְבַּע: מֵעַל לִזְרוֹעַ שֶׁכֶם וְכָתֵף: בַּבֶּטֶן שָׁרָר: בְּרַגְלַיִם
חֵיק שׁוֹקַיִם יָרֵךְ בִּרְכַּיִם קַרְסֻלַּיִם עָקֵב כַּף וּבְהוֹנוֹת:

חָזֶה	στῆθος	זְרוֹעַ	βραχίων	שֶׁכֶם	ὦμος
גַּב	ράχις	אַמָּה	πῆχη	כָּתֵף	= = =
צַד	πλευρόν	כַּף	παλάμη	שָׁרָר	ὀμφαλός
יָד	χείρ			חֵיק	κόλπος
בֶּטֶן	κοιλία	אֶצְבַּע	δάκτυλος	שׁוֹק	σκέλος
רֶגֶל	πούς	צִפֹּרֶן	ὀνύχιον	יָרֵךְ	μηρός
דַּד	κόρφος	זֶרֶת	σπιθαμός	בֶּרֶךְ	γόνυ
שַׁד	μαζός	קְמִיצָה	μέσος	קַרְסֹל	κοζ (τη)
שֵׁת	ὀπίσθιον μέρος	אֲגוּדָל	λιχανός	עָקֵב	πτέρνα
עֲצָה	ἐγκάτη	אַמָּה	ἀντίχειρ	כַּף	ἴχνος
אַצִּיל	μασχάλη	אֶצְבַּע	παράμεσος	בֹּהֶן	χονδοδάκτυλον

בָּאֵיבָרִים הַפְּנִימִים בְּרֹאשׁ מוֹחַ: בַּפֶּה שִׁנַּיִם מְתַלְּעוֹת לָשׁוֹן וְחֵיךְ: בַּצַּוָּאר
גָּרוֹן גַּרְגֶּרֶת וְלוֹעַ: בַּצְּדָדִים צְלָעוֹת: בְּתוֹךְ הַגְּוִיָּה לֵב רֵאָה קֵבָה מָרָה טְחוֹל
כָּבֵד קֶרֶב מֵעַיִם כְּלָיוֹת כְּסָלִים וְחֵלֶב:

מוֹחַ	μυαλός	לָשׁוֹן	γλῶσσα	גַּרְגֶּרֶת	ζαρφυίτη
שֵׁן	ὀδούς	חֵיךְ	οὐρανίσκος	לוֹעַ	καταπιώνας
מְתַלְּעָה	δαντούρα	גָּרוֹן	λάρυγξ	צֵלָע	πλευρόν

שוטר	حاكم ناظر	משפט	محاكمه	מנוחה	راحت
פקיד	مدير مأمور	צדקה	عدالت		
מנהיג	قوماندان	ריע	رفيقه	בטח	امنيت
רמון עם	قوم عديم	עמיתך	قوقوشولر		
מצוד	[illegible]	שלום	صلح	שליה	صافوت
חק	شرع قانون				
פקוד	[illegible]	כ"ז			
כסא	تخت	משרת	اوشاق	מרכבה	عربه
כתר	تاج	עבד	خدمتكار	עגלה	قوچى
נזר	--	שפחה	خدمتچى خاتون	צב	قوچى
עטרה	تاج [illegible]	אוצר	خزانه	אנשי חיל	اصحاب قدرت
שרביט	عصا	סגלה	[illegible]	מלחמה	جنك
בירה	پاى تخت	גן	باغچه	דגלי	بايراق
טירה	سراى	פרדס	فردوس	פרש	سوارى
ארמון	قلعه	תענוג	[illegible]	חרב	قليچ
שר צבא	سرعسكر	מערכה	[illegible]	אויב	دشمن
שליש	[illegible]			כ"ח	
חברה	اشتراك	חיל	ضابط عيار	סופר	كاتب
קצין	[illegible]	אציל	[illegible]	מורה	خواجه

לֵב	καρδία	טְחוֹל	σπλήν	כְּלָיוֹת	νεφρά
רֵאָה	πνευμόνη	כָּבֵד	συκώτι	כְּסָלִים	[illegible]
קֵבָה	στόμαχος	קֶרֶב	ἐντόσθια	חֵלֶב	[illegible]
מָרָה	χολή	מֵעַיִם	ἔντερα		

כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הֵם מִתְכּוּנוֹת הַגּוּף בַּאֲשֶׁר הוּא בָּשָׂר וָדָם שָׁוִים בָּהֶם הָאָדָם וּשְׁאָר הַחַיִּים: הָאָדָם יָנוּעַ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בִּרְצוֹן וְכֵן שְׁאָר הַחַיִּים: הָאָדָם אוֹכֵל שׁוֹתֶה וְיָשֵׁן וּמֵת וְכֵן שְׁאָר הַחַיִּים: הָאָדָם יֵשׁ לוֹ חֲמִשָּׁה חוּשִׁים וְכֵן שְׁאָר הַחַיִּים: אֶפֶס מוֹתַר הָאָדָם מִכָּל הַחַי הוּא תְּכוּנוֹת נַפְשׁוֹ הַמַּשְׂכֶּלֶת: כִּי הָאָדָם יֵשׁ לוֹ בְּחִירָה וָדַעַת שֵׂכֶל וּמַחֲשָׁבָה וְכִשְׁרוֹן לְכָל מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת. הָאָדָם יוֹדֵעַ לִבְחוֹר בַּדְּבָרִים הַטּוֹבִים וְהַמּוֹעִילִים וּלְהִשָּׁמֵר מֵהַדְּבָרִים הָרָעִים וְהַמַּזִּיקִים: הָאָדָם יוֹדֵעַ לְהַבְדִּיל בֵּין צֶדֶק לָעָוֶל וּבֵין אֱמֶת לַשֶּׁקֶר בֵּין הַדָּבָר הֶעָבָר וְהַהֹוֶה וְהֶעָתִיד. הָאָדָם יוֹדֵעַ סִבַּת דְּבָרִים רַבִּים וְתַכְלִיתָם וִידַמֶּה דָּבָר אֶל דָּבָר וְיִשְׁפּוֹט מִדָּבָר עַל דָּבָר: הָאָדָם יָכוֹל לְגַלּוֹת מַחְשַׁבְתּוֹ בְּדִבּוּר אוֹ בְּמִכְתָּב בְּלָשׁוֹן וָסֵפֶר: כָּל אֵלֶּה הֵמָּה מִתְכּוּנוֹת נֶפֶשׁ הָאָדָם וְאֵינָם בִּשְׁאָר הֶחָי:

תְּכוּנָה	ποιότης	דַּעַת	γνῶσις	מִכְתָּב	γραφή
שָׁוֶה	ἰσότης	שֶׂכֶל	σκοπός	מְלָאכָה	ἐργασία
מוֹתָר	διαφορά	מַחֲשָׁבָה	σκέψις	טוֹב	καλός
נֶפֶשׁ	ψυχή	כִּשְׁרוֹן	προκοπή	רָע	κακός
בְּחִירָה	[illegible]	דִּבּוּר	ὁμιλία	צֶדֶק	δικαιοσύνη

כהן	امام	אמן	[illegible]	מסכנות	قلت		
מדע	عقل	אכר	[illegible]	צפור	[illegible]		
תלמיד	شاكرد	עשיר	زنكين	רעב	[illegible]		
בית מדרש	مكتب	הון	مال	צמא	[illegible]		
תורה	تعليم	נכסים	[illegible]	קרעים	[illegible]		
מוסר	[illegible]	חדר	اوطه	בלוי	[illegible]		
עבודה	[illegible]	בגד	ثوب اثواب	סחבות	[illegible]		
אלהים	الله	חפש	[illegible]	מאומה	[illegible]		
בית תפלה	جامع	כבוד	مجد	צדקה	[illegible]		
סוחר	بازركان	תפארת	عزت	נדבה	[illegible]		
רוכל	[illegible]	רש	مسكين	אגורה	[illegible]		
סחורה	تجارت	עני	[illegible]	כסף	[illegible]		
ערבה	[illegible]	דל	فقير	פת	[illegible]		
חרש	[illegible]	אביון	[illegible]	לחם	اكمك		
צרך	احتياج	טרף	[illegible]	כ'ט			
מחיה	[illegible]	אכל	[illegible]	רפת	[illegible]		
הכן	[illegible]	מכסה	[illegible]	מכלה	[illegible]		
תקון	[illegible]	מגן	[illegible]	כלוב	[illegible]		
מלוח	[illegible]	משן	مسكن	קן	[illegible]		

עָוֶל	ἀνομία	שֶׁקֶר	ψεῦδος	תַּכְלִית	τέλος
אֱמֶת	ἀλήθεια	סִבָּה	αἰτία	לָשׁוֹן	γλῶσσα
				סֵפֶר	βιβλίον

הָאָדָם בְּהִוָּלְדוֹ הוּא קָטָן וְנִקְרָא יוֹנֵק אוֹ עוֹלֵל: לִשְׁנָתַיִם יָמִים יָחֵל לָלֶכֶת וּלְדַבֵּר וְהוּא יֶלֶד (לנקבה) יַלְדָּה: לְשֶׁבַע שָׁנִים יִלְמוֹד לָשׁוֹן וְסֵפֶר וְהוּא עֶלֶם (עַלְמָה): לִשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הוּא נַעַר (נַעֲרָה): לְעֶשְׂרִים שָׁנָה הוּא בָּחוּר (בְּתוּלָה): לִשְׁלֹשִׁים שָׁנָה מָלֵאו כֹּחוֹ וְשִׂכְלוֹ וְהוּא גֶּבֶר אוֹ אִישׁ (אִשָּׁה):: לְשִׁבְעִים שָׁנָה הוּא זָקֵן (זְקֵנָה): הַזָּקֵן יֶחֱלַשׁ כֹּחוֹ וּבָטְלוּ חוּשָׁיו וְנִלְפְּתוּ שַׂעֲרוֹתָיו עֵינָיו תִּכְהֶינָה יָדָיו תִּרְפֶּינָה וְרַגְלָיו תְּנַדְנֵדְנָה וְיֶחֱלֶה וְיִגְוַע וְיָמוּת: וְיֵשׁ בָּרִיא וְחָזָק בְּכֹחוֹ וְיַאֲרִיךְ יָמִים עַד שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְגַם עַד מֵאָה שָׁנָה וְהוּא שָׂב (שָׂבָה) אוֹ יָשִׁישׁ: וְיֵשׁ רָפֶה וְחוֹלֶה וּמֵת בִּנְעָרָיו: וְהַנְּעָרִים אֲשֶׁר אֵינָם נִשְׁמָרִים בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה וּמִתְגַּבְּרִים הַמַּחֲלִישִׁים כֹּחָם הֵמָּה לֹא יִזְקָנוּ:

קָטָן	μικρός	נַעֲרָה	παιδίσκη	זְקֵנָה	γραῖα
יוֹנֵק	θηλάζων	בָּחוּר	γενναῖος	בָּרִיא	ὑγιής
עוֹלֵל	νήπιος	בְּתוּלָה	παρθένος	שָׂב	πολιότριχος
יֶלֶד	παιδίον	כֹּחַ	δύναμις	שֵׂבָה	πολιότης
יַלְדָּה	νέα	גֶּבֶר	ἀνδρεῖος	יָשִׁישׁ	πρεσβύτης
עֶלֶם	νέος	אִישׁ	ἀνήρ	נְעָרִים	νεολαία
עַלְמָה	νέα	אִשָּׁה	γυνή		
נַעַר	παιδίον	זָקֵן	γέρων		

בצים	يمورطه
אפריח	[illegible]
עסיס	[illegible]
דבש	بال
דונג	موم
תא	[illegible]
מטוה	ايكرمك
הדר	سالبار
משי	ر فاسه
עמל	زحمت
נכון	حاضر
שבע	طوقلمه
עטין	كدل
כסות	اورتو
מעון	مسكنه
מזון	ازوقه
ערום	چيپلاقه
יחף	يالين اياقه
משי	ر فاسه

אורג	طوقومجه
מחלה	[illegible]
מאורה	[illegible]
פתו	[illegible]
חור	دليك
חלב	سود
צמר	يون
מכסה	اورتو

כ״א

חוט	ايلك
פתיל	فيتيله
שתי	ارسمه
ערב	ارغاج
תופר	ترزى
כלי	الت

כ׳

מלאכה	[illegible]
מפעל	عمل
עבודה	قولله خدمت
מחט	ايكنه
מספרים	مقراضه
מרה	اوليجى
אמה	ارشينه
כובע	فس طولفه
מצנפת	عمامه

כָּל יֶלֶד יֵשׁ לוֹ אָב וְאֵם: אֲבִי הָאָב וַאֲבִי הָאֵם אֵם הָאָב וְאֵם הָאֵם: וְהַיֶּלֶד נִקְרָא בֵּן לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וְהַיַּלְדָּה נִקְרָאָה בַּת לְאָבִיהָ וּלְאִמָּהּ: הַבֵּן אָח לְבַת וְהַבַּת אָחוֹת לְבֵן: אֲחִי הָאָב אוֹ אֲחִי הָאֵם נִקְרָא דוֹד אֲחוֹת הָאָב אוֹ אֲחוֹת הָאֵם נִקְרָאָה דוֹדָה: הַבֵּן נִקְרָא נֶכֶד לַאֲבוֹת אֲבוֹתָיו: בָּחוּר כִּי יְאָרֵשׂ בְּתוּלָה הוּא חָתָן וְהִיא כַּלָּה וְאַחֲרֵי חֲתוּנָּתָם הוּא נִקְרָא אִישׁ אוֹ בַּעַל וְהִיא אִשָּׁה: אֲבִי הָאִשָּׁה חוֹתֵן בַּעְלָהּ וַאֲבִי הַבַּעַל חֲמִי אִשְׁתּוֹ: אֵם הָאִשָּׁה חֲמוֹת בַּעְלָהּ וְאֵם הַבַּעַל חֲמוֹת אִשְׁתּוֹ: הַבַּעַל חָתָן לַאֲבוֹת אִשְׁתּוֹ וְהָאִשָּׁה כַּלָּה לַאֲבוֹת בַּעְלָהּ: הָאִישׁ אֲשֶׁר מֵתָה אִשְׁתּוֹ הוּא אַלְמָן וְהָאִשָּׁה אֲשֶׁר מֵת בַּעְלָהּ הִיא אַלְמָנָה: הַבֵּן אֲשֶׁר מֵת אָבִיו אוֹ מֵתָה אִמּוֹ הוּא יָתוֹם וְהַבַּת אֲשֶׁר מֵת אָבִיהָ אוֹ מֵתָה אִמָּהּ הִיא יְתוֹמָה

כָּל הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים הַמְקוֹרָבִים בְּתוֹלְדוֹתָם נִקְרָאוּ שְׁאֵרֵי בָשָׂר וְהֵמָּה יַחְדָּיו מִשְׁפָּחָה:

אָב	πατήρ	אָחוֹת	ἀδελφή	בַּעַל	κύριος
אֵם	μήτηρ	דּוֹד	θεῖος	אִשָּׁה	γυνή
אֲבִי הָאָב	πατήρ(ός)	דּוֹדָה	θεία	חוֹתֵן	πενθερός
אֲבִי הָאֵם	πατήρ(ός)	נֶכֶד	ἔγγονος	חָם	— —
אֵם הָאָב	μήτηρ(ός)	אָבוֹת	γονεῖς	חָמוֹת	πενθερά
בֵּן	υἱός	חָתָן	γαμβρός	חָתָן	γαμβρός
בַּת	θυγάτηρ	כַּלָּה	νύμφη	כַּלָּה	νύμφη
אָח	ἀδελφός	חֲתוּנָּה	γαμβρία	אַלְמָן	χῆρος

מכנסים	طونلر	מטפחת	مندیل	עגיל	یوزك
מנעלים	پاپوچلر	מעיל	جبه	כומז	كردانله
מגבעת	[illegible]	אפיד	افود [illegible]	חח	توقه
צעיף	بشمه	חגורה	قوشاق	נזם	كوپه
שבים	اعلو حسر	עדי	زینت	צמיד	بلازك
כתנת	قفتان	טבעת	یوزك	ענק	طوق
מדוה	[illegible]	לב		רביד	قلاد
כורך	دیرك	חומה	حصار قلعه	דלת	قپونك قنادی
קרש	تخته	קיר	دیوار	[illegible]	[illegible]
לוח	قوطا	כתל	دیوار	מזוזה	[illegible]
רדיט	طوا	פנה	كنار	משקוף	اشیك
כבשן	اوجاق	מקצעה	كوشه	סף	الت اشیك
שיר	كرچ	רצפה	دوشمه	מפתן	--
חדר	اوطه	עליה	یوكسك اوه	ציר	رزه حلقه
תא	اوطه جق	כבוי	اوتو	בריח	[illegible]
אולם	ایوان	גג	طام	מנעול	كلید
חצר	حوش	צנור	اولوق	מפתח	انختار
יסוד	[illegible]	שער	[illegible] قبو	זכוכית	[illegible]
עמוד	قایم دیرك	פתח	قبو	חרכים	پارقلر

γένος	שְׁאֵר	ἄνδρες	אֲנָשִׁים	χήρα	אַלְמָנָה
		γυναῖκες	נָשִׁים	ὀρφανός	יָתוֹם
συγγένεια	מִשְׁפָּחָה	γενεά	תּוֹלָדָה	ὀρφανή	יְתוֹמָה

הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הֵם שְׁלֵמִים בִּגְוִיָּתָם וּתְמִימִים בְּאֵבְרֵיהֶם הֵם בְּרִיאִים: וְיֵשׁ אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הֵם חוֹלִים אוֹ יֵשׁ לָהֶם מוּם אוֹ חֶסְרוֹן בְּגוּפָם: יֵשׁ עִוֵּר אוֹ חֵרֵשׁ אוֹ אִלֵּם אוֹ פִּסֵּחַ: יֵשׁ שָׂרוּעַ אוֹ קָלוּט אוֹ גִּבֵּן: יֵשׁ גְּבַהּ קוֹמָה וְאָרוֹךְ מְאֹד וְהוּא עֲנָק וְיֵשׁ קָצָר מְאֹד וְהוּא גַּמָּד: יֵשׁ שָׁמֵן וְיֵשׁ רָזֶה: יֵשׁ גִּבּוֹר וְאַמִּיץ לֵבָב וְיֵשׁ חַלָּשׁ חָרֵד וְרַךְ לֵבָב: יֵשׁ יְפֵה תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה וְיֵשׁ מָשְׁחַת הַמַּרְאֶה: וְיֵשׁ מֻכֶּה בִּנְגָעִים שְׁחִין צָרַעַת גָּרָב וְיַלֶּפֶת פֶּצַע וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה: וְיֵשׁ מֻרְכָּא בָּחֳלָאִים קַדַּחַת שַׁחֶפֶת שִׁדָּפוֹן וְיֵרָקוֹן הַחוֹלֶה אֲשֶׁר אֵין מַרְפֵּא לְחָלְיוֹ יָמוּת: הַמֵּת יוּשַׂם בְּתַכְרִיכִים וְיִקָּבֵר בָּאָרֶץ וְיַעֲמִידוּ עַל קִבְרוֹ צִיּוּן מַצֶּבֶת אָבֶן: אַל תַּלְעַג בְּנִי לְאִישׁ אֲשֶׁר מוּם בּוֹ וּלְאָדָם אֲשֶׁר מָשְׁחַת מַרְאֵהוּ: וְהִזָּהֵר בְּנִי בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה כִּי הַזּוֹלֵל וְהַסּוֹבֵא יֶחֱלֶה וּמַכְאוֹבָיו קָשִׁים:

μαλθομένος	קָלוּט	ἔλλειψις	חֶסְרוֹן	ἄνθρωπος ἀνήρ	אֱנוֹשׁ
κυρτός	גִּבֵּן	τυφλός	עִוֵּר	τέλειος	שָׁלֵם
ὑψηλός	גְּבַהּ	κωφός	חֵרֵשׁ	σσ[illegible]ς	תָּמִים
ἀνάστημα	קוֹמָה	βωβός	אִלֵּם	ὑγιής	בָּרִיא
μήκιος	אָרוֹךְ	χωλός	פִּסֵּחַ	ἀσθενής	חוֹלֶה
γίγας	עֲנָק	ἔχων τι περιττόν	שָׂרוּעַ	ἐλάττωμα	מוּם

אשנב قفس
מעלה [illegible]
סלם [illegible]
מדרגה [illegible]
עיר شهر
כפר كوى
שוק [illegible]
מראה اينه
ארון تابوت
תבה سفينه
מלתחה قفتانلق
ארגז صندوقه
מטה يتاقه
מצע دوشك
מסכה يورغانه
כר كوچك يصديق
כסתה يصديقه
שמלה ثوب
קלעים پرده
כיור ابريقه

רחוב چارشو
לג
שלחן سفره
כסא تخت ايكه
הדום باصامقه
מנורה شمعدانه
נר قنديل
בשול قيناسه پشمك
כירים اوجاقه
תנור فرونه
פרור (احمو) جوملك
קדרה ساقسى
סיר بقرج
דוד قزغانه
קלחת طنجره
מחבת تاوا
רמח مزراقه قارغى
קערה صحنه
מזרק لگن ابريقه
כף قاشقه

מחתה مجمر بخوردانه
כוס كاسه
כד (چناقه) دستى
גביע بيوك كاسه
צלחית چناقه شيشه
צנצנת قاب
בקבק برداقه بوقال
סל سپد
ספ كوكم
ספל فنجانه
שכין بچاقه
מאכלת بيوك بچاقه
מזלג چتال
קלשון اوچ دشلو چتال
קרדום بالطه
גרזן بالته
משור بچقى دستره
ברזל چليك
כילה طبونه
דלי غوغه

בשול

קָצָר	κοντός	נֶגַע	πληγή	שִׁדָּפוֹן	καψόγυιον τοῦ ἀνατολικοῦ ἀνέμου
גַּמָּד	σπηχυαῖος	שְׁחִין	ψώρα	יֵרָקוֹן	κίτρινον
שָׁמֵן	παχύς	צָרַעַת	λέπρα	מַרְפֵּא	ἰατρεία
רָזֶה	(λιγνὸς) λεπτός	גָּרָב	ψώρα ξηρά	מֵת	νεκρός
גִּבּוֹר	ἀνδρεῖος	יַלֶּפֶת	λειχήνα	תַּכְרִיכִים	σάβανα ὀθόνια
אַמִּיץ לֵבָב	ἰσχυρός	פֶּצַע	πρίσμα	קֶבֶר	τάφος
חַלָּשׁ	ἀδύνατος	חַבּוּרָה	λαβωματιά	צִיּוּן	σημεῖον
רַךְ לֵבָב	δειλός	מַכָּה	κτύπημα	מַצֵּבָה	στήλη
יָפֶה	ὡραῖος	טְרֵיפָה	τρωγιρὰ (ἵμαιος)	זוֹלֵל	ὁ τρώγων, κρέας κρεοφάγος
תֹּאַר	θωριά	חֳלִי	ἀσθένεια	סוֹבֵא	οἰνοπότης
מַרְאֶה	ὅρασις	קַדַּחַת	ῥιγῶ	מַכְאוֹב	πόνος
מִשְׁחַת	διαφθορὰ	שַׁחֶפֶת	θέρμη	קָשֶׁה	σκληρός

הָאֲנָשִׁים שָׁוִים הֵם בְּתוֹלְדֹתָם וְשׁוֹנִים זֶה מִזֶּה בִּתְכוּנוֹת נַפְשָׁם וּבְמִדּוֹתָם: יֵשׁ מֵהֶם טוֹבִים וְיֵשׁ מֵהֶם רָעִים: יֵשׁ מַשְׂכִּיל נָבוֹן וְחָכָם וְיֵשׁ בַּעַר סָכָל כְּסִיל אֱוִיל וָפֶתִי. יֵשׁ צַדִּיק וְיָשָׁר וְיֵשׁ רָשָׁע וְעַוָּל: יֵשׁ חוֹנֵן וּמְרַחֵם וְיֵשׁ אַכְזָר וְעָרִיץ: יֵשׁ עָנָו וְיֵשׁ גֵּאֶה: יֵשׁ חָרוּץ וְיֵשׁ עָצֵל יֵשׁ אֶרֶךְ רוּחַ וְיֵשׁ קְצַר אַף וְחֵמָה: יֵשׁ נָדִיב וְיֵשׁ כִּילַי: הֶחָכָם יוֹדֵעַ דְּבָרִים רַבִּים דְּבָרָיו דִּבְרֵי חֵן וּבְנַחַת וְנָעִים בְּחֶבְרָה: הֶחָכָם מְכֻבָּד מִכָּל אִישׁ וּמְהֻלָּל וְהַבַּעַר הוּא בָּזוּי: הַצַּדִּיק טוֹבִים מַעֲשָׂיו: בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים וְהָאָדָם וְהוּא אָהוּב מִכָּל אָדָם: הָרָשָׁע מֵרִיעַ לִבְנֵי אָדָם גּוֹנֵב חוֹמֵס

מקבת	بورغو	גליון	قوطا ترشه	פלס	قنطار طورطه
מטה	چابوه	מחוגה	پركار	כף	قاشوق
מקל	دكنك	אותיות	حرفلر	יבש	قوری
כתיבה	یازی	מלה	كلمه	לח	تازه خوشاب
קסת	دويت	אגרת	مكتوب	כיס	كيسه
דיו	مركب	משקל	طارسه	[illegible]רור	صرق طاشجغز
עט	قلم	מאזנים	وزنه	מנין	عدد
		כ[illegible]		רחת	كورك
כברה	مقدار	מגר	رندیار	מוץ	صمان
אלמה	دسته	קמה	اورقه	בר	بغدای
עֲמָה	بوغاچه	חרמש	بچی	נפה	الك
חלקה	بولك	מגל	طرپانه	כברה	غربال
את	چاپه	קציר	بچم	סבים	كپك
מעדר	بل	גדישי	يقبه كومه	שאר	خمير
מחרשה		גרן	خرمن	עֻגָה	بوغاچه
דרבן	اوكندره	מרג	قراوه	חלה	بوغچه
מענית	اولك	חרוץ	كسكين	חמץ	خميرسز
יורה	اركنه	מלילות	بشقلر	מצה	خمير
מלקוש	كچ	מזרה	قلبور	ככר	صمون

וְיֵשׁ הוֹרֵג נֶפֶשׁ אָדָם וְהוּא רוֹצֵחַ: הָעַוָּל דּוֹבֵר שֶׁקֶר כָּזָב וְכַחַשׁ וּמִרְמָה:
הָרָשָׁע וְהָעַוָּל בְּזוּיִים בְּעֵינֵי הָאָדָם: אֶרֶךְ רוּחַ וְשָׁקוּט מֵרִיב וּמָדוֹן וְאִם
בִּקְצִיפִינוּ אִישׁ וְשָׁא לוֹ מָהֵר: בַּעַל אַף תָּמִיד בְּרֹגֶז וְכַעַס: הַנָּדִיב מְחוֹנֵן דַּלִּים
בְּמַתַּת יָדוֹ וְחַיָּיו לְמַרְגּוֹעַ וְהַכִּילַי מְקַנֵּא אֲחֵרִים עַל הוֹנָם וְחַיָּיו רָעִים: אַשְׁרֵי
הַנַּעַר מְחַנֵּךְ אָרְחוֹ מִנְּעָרָיו בַּתְּכוּנוֹת הַטּוֹבוֹת לְאַהֲבָה וּמוֹאֵס בַּתְּכוּנוֹת הָרָעוֹת
לְשִׂנְאָה:

		חוֹנֵן	ἐλεήμων	נַחַת	ἡσυχία
שׁוֹנֶה	διάφορος	מְרַחֵם	εὔσπλαγχνος	חֶבְרָה	συντροφία
מִדָּה	μέτρον σχῆμα	אַכְזָר	ἀνελεήμων	מַעֲשִׂים	πράξεις
נָבוֹן	εὐνοήμων	עָרִיץ	δυνατός	גַּנָּב	κλέπτης
חָכָם	σοφός	עָנָו	ταπεινός	חוֹמֵס	ἀδικῶν
בַּעַר	ἠλίθιος	נָאֶה	εὐπρόσωπος	רוֹצֵחַ	φονεύς
סָכָל	τρελλός	חָרוּץ	ἐπιμελής	שֶׁקֶר	ψεύστης
כְּסִיל	ἄφρων	עָצֵל	ἀμελής	כָּזָב	ψεύδης
אֱוִיל	μωρός	אֶרֶךְ רוּחַ	μακρόθυμος	כַּחַשׁ	ἀρνητής
פֶּתִי	εὐκολόπιστος	קְצַר אַף	κοντόθυμος	מִרְמָה	δολία
צַדִּיק	δίκαιος	חֵמָה	ὀργή	רִיב	ἔρεις
יָשָׁר	εὐθύς	נָדִיב	προικιστής	מָדוֹן	λογομαχία
רָשָׁע	κακός	כִּילַי	φιλάργυρος	מַהֵר	ταχέως
עָוֶל	ἀνομία	חֵן	χάρις	רֹגֶז	θυμός

פת	پارچه رغيف	גרש	اوولمه	חי	چيك
מכתשת	هوانه	ריפות	بلغور	צלי	پشمه
מדוכה	ديبك	ל"ה		מרק	چوربا
כורם	باغچى	תירוש	مست	מעצר	باغ تنكه‌سى
יוגב	چفتچى	מתוק	طاتلو	יצהר	زيتونه باغ
סמדר	اصمه چيچكى	שמרים	تورتق	קיץ	ياز يمش
בסר	قورورو	שכור	سرخوش	דבלה	ديزى
מר	اچى	צמוקים	قورى اوزوم	קצה	صوك
גת	نوچى	ל"ו		כור	فرنه
יכלה	قرت	צורה	صورت شكل	מצרף	بوته
מושב	جلسه	שרד	چدول نخشه	מפוח	كورك
רעות	دوستلوق	ששר	سولكه	פטיש	چكيج
ציר	صورنچى	תבנית	اورنك	מעם	اوروس
סופר	كاتب	פסל	بت	פחים	تنكلر
פוסל	طاشچى	סמל	وثنك	מסמר	عمد
צורף	قيومجى	תמונה	صورت	ל"ז	
חיל	مال	קנין	كانز	בצע	اتاه
קדח	خيار شنبر	הון	مال	חפץ	جوهر
פחד	قورقو	רכוש	قزانج	מחיר	بها

כַּעַס	ὀργή	מַרְגּוֹעַ	ἀνάπαυσις	הוֹן	χρηματικόν
מַתַּת	δῶρον	אַחֵר	ἄλλος	אַהֲבָה	ἀγάπη
				שִׂנְאָה	μῖσος

מֵרֹאשׁ יְמוֹת עוֹלָם הָיָה לְכָל הָאָדָם שָׂפָה אַחַת וּדְבָרִים אֲחָדִים: וַיְהִי מִיָּמִים רַבִּים אַחֲרֵי כֵן כַּאֲשֶׁר רַבּוּ בְּנֵי הָאָדָם וְנָפוֹצוּ עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וְנִפְרְדוּ בִּמְדִינוֹת רַבּוֹת וְנִבְדְּלוּ בִּלְשׁוֹנָם וּבְדָתֵיהֶם וּבְמִנְהָגָם וְנֶחְלְקוּ לְעַמִּים גּוֹיִם וּלְאֻמִּים וּמַמְלָכוֹת: כָּל עַם יֵשׁ לוֹ מוֹשֵׁל וְשַׁלִּיט וּמֶלֶךְ: הַמֶּלֶךְ הוּא הָרֹאשׁ בְּכָל הַמַּמְלָכָה: וְתַחְתָּיו מִשְׁנֶה וְיוֹעֲצִים שָׂרִים וּסְגָנִים נְגִידִים וְטַפְסְרִים שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים וּפְקִידִים הַמַּנְהִיגִים אֶת הֲמוֹן הָעָם עַל פִּי מִצְוֹת וְחֻקִּים וּפִקּוּדִים לִשְׁמוֹר מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ לְמַעַן יֵשְׁבוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בְּשָׁלוֹם וּבִמְנוּחָה וְאִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ בֶּטַח וּבְשַׁלְוָה:

שָׂפָה	χεῖλος	גּוֹי	ἔθνος	שַׂר	ἄρχων
דְּבָרִים	λόγοι	לְאֹם	φυλή	סְגָנִים	ἀντιπρόσωποι
אֲחָדִים	μόνοι	מַמְלָכָה	βασιλεία	נָגִיד	ἡγεμών
מְדִינָה	ἐπαρχία	מוֹשֵׁל	ἐξουσιάζων	טַפְסָר	Πασᾶς
לָשׁוֹן	γλῶσσα	שַׁלִּיט	ὁρίζων	שׁוֹפֵט	κριτής
דָּת	νόμος	מֶלֶךְ	βασιλεύς	שׁוֹטֵר	ἐπιτηρητής
מִנְהָג	συνήθεια	מִשְׁנֶה	ὑπουργός	פָּקִיד	ἐπιστάτης
עַם	λαός	יוֹעֵץ	βουλευτής	מַנְהִיג	ὁδηγῶν

שכר	اوجرت	משוט	كورك	לא דרך	يولسز
אניה	كمي	רב חובל	كبيك رئيسي	ציה	يورغونه
ספינה	فينه قايقه	תלאה	زحمت	יגע	[illegible]
כתם	ابريز	אסון	بلا عارضه	רעב	اج
פז	التونه	דרך	يول	צמא	صوسز عاطش
קנה	قصبه الدريره	נכאת	بهار	דבר	طاعونه
ראשי בשמים	باسه اجزا	אימה	خوف	מגפה	طاعونه
תרן	سريه	זעף	تموج	שודד	يغماجي
נס	برله	תהו	نهي	מצוה	
חבל	ايپا	ל״ח		שעור	
מלח	ميجي	ארך		ערך	
(הכשי		רחב		תכן	
מרע		גבה		תלדה	
משכל		עמק		נטע	
חפס		עבי		סם	
כדור		שטח		בר	
במה		עגול		מזור	
תכנה		רבוע		תרפה	
כתב		מקצעה		תחבשת	

הֲמוֹן עָם	πλῆθος λαοῦ	מִשְׁפָּט	κρίσις	שָׁלוֹם	εἰρήνη
מִצְוָה	ἐντολή	צְדָקָה	δικαιοσύνη	מְנוּחָה	ἀνάπαυσις
חֹק	διαταγή	רֵעַ	φίλος	בֶּטַח	ἀσφάλεια
פִּקּוּד	παράγγελμα	עָמִית	σύντροφος	שַׁלְטָה	στρατιώτης

הַמֶּלֶךְ בְּמַלְכוּ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא וּבְרֹאשׁוֹ כֶּתֶר נֵזֶר וַעֲטָרָה וּבְיָדוֹ שַׁרְבִיט וְהוּא שׁוֹכֵן בְּבִירָה טִירָה וְאַרְמוֹן: וְלוֹ מְשָׁרְתִים רַבִּים עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת אוֹצְרוֹת זָהָב וָכֶסֶף וּסְגֻלָּה גַּנִּים וּפַרְדֵּסִים וְכָל תַּעֲנוּגוֹת בְּנֵי הָאָדָם מֶרְכָּבוֹת וַעֲגָלוֹת צָב וְסוּסִים רַבִּים: וְלוֹ צָבָא גָּדוֹל אַנְשֵׁי חַיִל לְמִלְחָמָה רַגְלִים וּפָרָשִׁים חֲגוּרֵי חֶרֶב: וַעֲלֵיהֶם שָׂרֵי הַצָּבָא וְשָׁלִשִׁים הַמַּצְבִּיאִים אֶת הָעָם בְּמַעֲרֶכֶת בַּעֲשׂוֹתוֹ מִלְחָמָה עִם אוֹיְבוֹ:

כִּסֵּא	θρόνος	עֶבֶד	δοῦλος	צָב	σκεπαστὴ ἄμαξα
כֶּתֶר	κορώνη	שִׁפְחָה	δούλη	אַנְשֵׁי חַיִל	ἄνδρες ἰσχυροί
נֵזֶר	στέφανος	אוֹצָר	θησαυρός	מִלְחָמָה	πόλεμος
עֲטָרָה	διάδημα	סְגֻלָּה	ἐγκιτός	רַגְלִי	πεζός
שַׁרְבִיט	ῥάβδος	גַּן	κῆπος	פָּרָשׁ	ἱππεύς
בִּירָה	παλάτης	פַּרְדֵּס	παράδεισος	חֶרֶב	ξίφος
טִירָה	ἀνάκτορον	תַּעֲנוּג	[illegible]	שַׂר צָבָא	στρατάρχης
אַרְמוֹן	μέγαρον	מֶרְכָּבָה	κάρρον	שָׁלִישׁ	ταξιάρχης
מְשָׁרֵת	ὑπηρέτης	עֲגָלָה	ἅμαξα	מַעֲרָכָה	παράταξις
				אוֹיֵב	ἐχθρός

מרפא		מלאכת הרפואה		מנין)	عدد
אנוש	عادی ادم	ל"ט		ערמה	حيله
קומה	بوی	שליט	والی	חת	اولتا
כח	قوت	חך	اوه	מתג	يولار
גבורה	(حارتا)حسابت	קשת	يای	רסן	[illegible]
משא	يوك	לויתן	ند ويانار	תקף	شدت
תחבלה	تدبير	חכה	اقميه	עז	قوت
מכמורת	طوزاقه	רשת		חלש	قوتسز
הכשר	فائق	חרם	اغ	מ'	
מדע	فكر	עמק	درينلك	תלדה	نسل
משכלות	ادراك	עבי	قالنلق	נטע	فدان
אפס	انتها	שטח	سطح	סם	[illegible]
כדור	طوپ بالون	עגול	دكرمى يوارلق	בד	چبوق
במה	يوكسك ير	רבוע	مربع	מזור	يره
תכנה	ترتيب	מקצעה	كوشه	תרפה	علاج
קצב	[illegible]	קצוה	[illegible]	תחבשת	مرهم
ארך	اوزاوه	שעור	(قدار) قدر	מרפא	شفا
רחב	وسعت	ערך	فضل	מלאכת הרפואה	طب
גבה	اوزونلق	תכן	مقدار	מנין	عدد

חכמת החשבון علم حساب
חכמת המדידה هـ هندسه جغرافيا

וּשְׁאָר אַנְשֵׁי הַחֶבְרָה אֲשֶׁר בִּמְדִינַת מַמְלָכָה קְצִינִים, חוֹרִים, אֲצִילִים, חֲכָמִים, סוֹפְרִים, מוֹרִים, וְכֹהֲנִים: הַחֲכָמִים כּוֹתְבִים סְפָרִים בְּכָל חָכְמָה וּמַדָּע: הַמּוֹרִים מְלַמְּדִים הַמַּדָּעִים לְתַלְמִידֵיהֶם בְּבָתֵּי הַמִּדְרָשׁ: הַכֹּהֲנִים דּוֹרְשִׁים הַתּוֹרָה וְהַמּוּ[סָר] וּמַדְרִיכִים אֶת הָאֲנָשִׁים בַּדָּת וּבַעֲבוֹדַת אֱלֹהִים בְּבֵית הַתְּפִלָּה: וְאַחֲרֵיהֶם הַסּוֹחֲרִים וְהָרוֹכְלִים מוֹכְרֵי כָּל סְחוֹרָה וּמִמְכָּר וַעֲרָבָה: וְאַחֲרֵיהֶם הֶחָרָשִׁים וְאֻמָּנִים וְאִכָּרִים וְעוֹבְדֵי אֲדָמָה: יֵשׁ שֶׁהֵם עֲשִׁירִים לָהֶם הוֹן וָעֹשֶׁר וּנְכָסִים יוֹשְׁבִים בְּבָתִּים גְּדוֹלִים וַחֲדָרִים מְרֻוָּחִים וְלוֹבְשִׁים בִּגְדֵי חוֹפֶשׁ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת: וְיֵשׁ מֵהֶם רָשִׁים עֲנִיִּים דַּלִּים וְאֶבְיוֹנִים בְּמִסְכְּנוּת יִחְיוּ בַּשֵּׁפֶל יֵשְׁבוּ רְעֵבִים וּצְמֵאִים וּבִגְדֵיהֶם קְרָעִים בְּלוֹיֵי סְחָבוֹת כִּי אֵין לָהֶם כָּל מְאוּמָה וְהֵם שׁוֹאֲלִים עַל הַפְּתָחִים לָתֵת לָהֶם צְדָקָה וּמַתַּת נְדָבָה אֲגוֹרַת כֶּסֶף אוֹ פַּת לֶחֶם: אַשְׁרֵי הַנַּעַר אֲשֶׁר הוּא חָרוּץ בִּנְעֻרָיו לִלְמֹד חָכְמָה אוֹ מְלָאכָה וְכַאֲשֶׁר יִגְדַּל יִבְטַח כִּי לֹא יִרְעַב וְלֹא יֶחְסַר לַחְמוֹ וְאִי לוֹ לַנַּעַר אֲשֶׁר הוּא מִתְעַצֵּל בִּנְעוּרָיו וְלֹא לָמַד מְאוּמָה וְכִי יִגְדַּל וּבְיָדוֹ אֵין כָּל בַּמֶּה לִמְצֹא מִחְיָתוֹ וְהוּא דַּל וְאֶבְיוֹן כָּל יָמָיו:

חֶבְרָה	συναναστροφή	מוֹרֶה	διδάσκαλος	תּוֹרָה	νόμος
קָצִין	ἄρχων	כֹּהֵן	ἱερεύς	מוּסָר	παιδεία
חוֹר	ἡγεμών	מַדָּע	γνῶσις	עֲבוֹדַת	ὑπηρεσία
אָצִיל	μέγας ἄρχων	תַּלְמִיד	μαθητής	אֱלֹהִים	θεός
סוֹפֵר	γραμματεύς	בֵּית מִדְרָשׁ	γυμνάσιον	בֵּית תְּפִלָּה	[illegible]ευχή

גבול	سنور	חק	فرصه	חליל	قوال ناى
גליל	حد	יובל	يوبل	שכדטה	عفرا
פלך	ولايت	כיליה	نفير	חצוצרה	بوري
נוף	هوا	תקופה	دور	צחות	فصيح
שחק	كوك	שבת	جمعه ايرتسي	פלא	عجيبة
משטר	سلطنت	נגון	اغنيه	גדלה	عظمت عفرت
סדר	صنف	שיר	شعر	גבהה	قدرت
זמן	ترنم	נבל	صنتور كمانجه	ברכה	بركت
כני	جالغي طنبور	תף	طاوول دايره دف	מועד	بيرام
				תהלה	تسبيح

כְּלֵי מְלֵי מְסִלַּת הַלִּמּוּד

אֲפַרְסֵק	شفتالو	ροδάκινον	דְּרַמַסְקִים	اريك	δαμασκηνα
אַגָּסִים	ارمود	αωπέδια	זְדָרִין	زردالو	ζέρδελα
אוּגִים	قزلجه	κράνα	עֻזְרָרִין	اوز	σούρβα
אֶתְרוֹג	تاوند اغاج	κίτρον	חֲבוּשִׁין	سفرجل	κυδώνειον
אֲפוּנִים	نخود	ροβίθια	פַּגְעִים	جانه ايك	κουμαρα.
אֲפוּנִים קְלוּיִים	لبلبي	στραγάλια	נְרַנְגִי	ترنج	νεράντζιον
בנות שוח	افرنك انجيري	φρανκο-συκα	חֲרוּבִין	خرنوب - بجي بوينوز	ξυλοκερατα (κοντσσα)
גרגוניות	كراز	κεράσια	רִימִין (פְּרִי הַסְּנֶה)	بوغرتلن	βάτινα (βατο να)
גרגוניות יבשות	كراز قورسي	κερασό-σταφίδες	שְׁזָפִין	عناب خيار	τσουζυφον

סוֹחֵר	ἔμπορος	בֶּגֶד	φόρεμα	צָמָא	δίψα
רוֹכֵל	πουρτσαρίως	חֹפֶשׁ	ἐλευθερία	קְרָעִים	σχίσματα
סְחוֹרָה	ἐμπόριον	כָּבוֹד	τιμή	בָּלוֹי	παλαιός
עֲרָבָה	πραμάτεια	תִּפְאֶרֶת	μεγαλοπρέπεια	סְחָבוֹת	ρυπαρά
חָרָשׁ	τέκτων	רָשׁ	πτωχός	מְאוּמָה	τίποτε
אָמָּן	τεχνίτης	עָנִי	ὀρφανός	צְדָקָה	ἐλεημοσύνη
אִכָּר	γεωργός	דַּל	πένης	נְדָבָה	εὐεργεσία
עָשִׁיר	πλούσιος	אֶבְיוֹן	πτωχὸς ἐπιθυμῶν	אֲגוֹרָה	ὀβολός
הוֹן	χρηματικόν	מִסְכֵּנוּת	πτωχεία	כֶּסֶף	ἄργυρος
נְכָסִים	ὑπάρχοντα	שָׁפָל	χαμηλός	פַּת	ψωμίον
חֶדֶר	δωμάτιον	רָעֵב	πεινασμένος	לֶחֶם	τροφή

כָּל הַחַי צָרְכֵיהֶם מְעַטִּים וּמִחְיָתָם יִמְצְאוּ בְּלִי הָכֵן וְתִקּוּן: הַבָּקָר וְהַצֹּאן אוֹכְלִים עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: חַיְתוֹ יָעַר קוֹטְפִים מַלּוּחַ אוֹ טוֹרְפִים טָרֶף: הַצִּפּוֹר וְעוֹף כָּנָף בִּצְמְחֵי הַשָּׂדֶה אָכְלָם יִלְקוֹטוּ: עוֹרָם מְכַסֶּה לָמוֹ אֵלֶּה גִּדְלֵי שֵׂעָר וְאֵלֶּה גִּדְלֵי נוֹצָה לִהְיוֹת מָגֵן בְּעֵת בַּקָּרָה: מְעוֹנַת הַחַיָּה בְּשָׂדֶה וְיַעַר וּמִדְבָּר: הַבָּקָר וְהַצֹּאן יֵשְׁבוּ בְּרֶפֶת וּמִכְלָה אֲשֶׁר יִבְנֶה לָהֶם הָאָדָם וְהָעוֹף בִּכְלוּב: צִפּוֹר דְּרוֹר יְקוֹנֵן קִנּוֹ בְּרֹאשׁ הָעֵץ אוֹ בִּמְרוֹמֵי סֶלַע וִימַלֵּט בֵּיצִים וְרוֹבֵץ עֲלֵיהֶם עֲדֵי יִבָּקְעוּ הַבֵּיצִים וְיֵצְאוּ מֵהֶם אֶפְרוֹחִים: הַדְּבוֹרִים יָמֹצּוּ עֲסִיסֵי צִיץ וּפֶרַח וּבִמְעֵיהֶם יֵהָפֵךְ לִדְבַשׁ וְרוֹנָג: מִן הָרוֹנָג יָכִינוּ לָהֶם תָּאִים מְשֻׁשִּׁים וּבְתוֹכָם יָרִיקוּ הַדְּבַשׁ:

המלים אשר לא ידעתי הנחתי המקום רק
מן לשונות אלה׳

ταμαρίς	تمر هندي	ד׳ תְּמַר־הִינְד	μοσχέκουα	[illegible]	
σουμπέλ	سنبل	פּוּךְ	πολυτρίχη		יוֹעֵזֶר
πεντανευρόσπορον		אִצְרוּבּוֹלִין	μαστίχιον	ساق	נָטָף
κυπαρισσόμηλον	سرو الملك	ד׳ תַּפּוּחַ־אֶרֶז	θυμίαμα	كندر	לְבֹנָה
σίναπι	خردل	חַרְדָּל	ζενζέφηλιον	زنجبيل	חֶמֶם
ζίπους	شبث		δαρτιφήλιον		ד׳ פִּלְפֶּלֶת עֲרֻכָּה
κάνσιος	[illegible]	אֶבֶן סוֹקֵר	μοσχοκάρυον	هندستاجوز	ד׳ אֱגוֹז הִינְד
σουμι-φλανθια	[illegible]	ד׳ עֵשֶׂב כָּמַד	χαμαίμηλον	بابونج جبلي	
βερμοχόρτον	[illegible]	ד׳ עֵשֶׂב הַקַּדַּחַת	μανσαμόριζα	[illegible]	
κιδρεβόβολον	[illegible]	ד׳ פְּרִי אִילָן	λευθοχορτι	[illegible]	רִכְפָּא
μαραντός		פֵּיגָם	θηριακή	زباد	צֳרִי
θυμαντος		יַבְרוּזִין	ἐρυσαάνθον	[illegible]	
γατοβοτάνον	[illegible]	ד׳ עֵשֶׂב הֶחָתוּל	ζιροσίλαι	[illegible]	
τριμενδίνα	[illegible]		ῥιγανι	כּ׳	כַּרְמִיל
βάλσαμον	بلسم	פַּנַּג		[illegible]	קוֹרָנִית
χρῶμα	[illegible]	נֶשֶׁם		[illegible]	ד׳ פֶּרַח קִדּוּם
				[illegible]	ד׳ שׁוֹשַׁן הַזָּקֵן

ἡ ἀπθών ἐν τῇ Ἀραβικῇ γλώσσῃ εἶναι מֻלִיב

הָעַכָּבִישׁ תַּעֲשֶׂה לָּהּ מַטְוֶה מִן רִיר וּבְתוֹכָהּ יוֹשֶׁבֶת: תּוֹלַעַת הַמֶּשִׁי גַּם הִיא תַּעֲשֶׂה לָהּ מַטְוֶה מַעֲשֵׂה אוֹרֵג סָבִיב לָהּ וּמִמֶּנּוּ יֵעָשֶׂה הַמֶּשִׁי: הַחֹמֶט וְהַצָּב יְגַדֵּל בֵּיתָם עִמָּהֶם: הַדָּגִים בַּמַּיִם וְהָרִמָּה בְּבֶטֶן הָאָרֶץ וּבִמְחִלּוֹת עָפָר: הַנְּחָשִׁים וְהַתַּנִּינִים בִּמְאוּרָה וְהַפֶּתֶן בְּחוֹר וּבֶעָפָר:

צֹרֶךְ	χρῆσις	מָעוֹן	κατοικητήριον	דּוֹנַג	κηρίον
מִחְיָה	ζωοτροφή	רֶפֶת	φάτνη	תָּא	οἴκημα
הָכֵן	ἑτοίμασον	מִכְלָה	μάνδρη	מַטְוֶה	γνίσμα
תִּקּוּן	διόρθωσις	כְּלוּב	κλωβίον	דִּיר	σηκός
מַלּוּחַ	μολώχη	קֵן	φωλεά	מֶשִׁי	μέταξας
טֶרֶף	θήρα	בֵּצִים	αὐγά	אוֹרֵג	ὑφαντής
אֹכֶל	φαγητόν	אֶפְרוֹחַ	νεοσσόν στινόν	מְחִלָּה	κούφωμα
מִכְסֶה	σκέπασμα	עָסִים	χυμός	מְאוּרָה	ὀφιογοῦρα
מָגֵן	ἀσπίς	דְּבַשׁ	μέλι	פֶּתֶן	ἔχιδνα
				חוֹר	ὀπή, τρύπα

הָאָדָם לְבַדּוֹ לְעָמָל יוּלָּד כִּי רַבּוּ מַחְסוֹרָיו וְצָרְכָיו שׁוֹנִים: כָּל אֲשֶׁר בָּאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בַּמַּיִם כֻּלָּם נְכוֹנִים לְמַעֲנֵהוּ: דְּגַן הַשָּׂדֶה יִתֵּן לוֹ לֶחֶם לֶאֱכוֹל וְהַכֶּרֶם מַשְׁקֶה לִשְׁתּוֹת: הַבָּקָר וְהַצֹּאן יַרְווּהוּ בָּשָׂר לָשֹׂבַע וִימַלְאוּ עֲטִינָיו חָלָב עוֹרָם וְצַמְרָם יִהְיוּ לוֹ לְמִכְסֶה וּלְבֶגֶד: אֶפֶס לֹא יִסְכֹּן בְּכָל־אֵלֶּה עֲדֵי יְתַקֵּן אוֹתָם בִּמְלָאכָה בְּמִפְעָל וּבַעֲבוֹדָה בְּחָכְמָה אֲשֶׁר נָתַן יְיָ בְּלִבּוֹ:

עָמָל	κόπος	עָטִין	ἔγγατα	מְלָאכָה	ἐργασία
נָכוֹן	ἕτοιμος	חָלָב	γάλα		
		צֶמֶר	μαλλίον	מִפְעָל	πρᾶξις
שֹׂבַע	χόρτασις	מִכְסֶה	σκέπασμα	עֲבוֹדָה	δουλεία

רָאשֵׁי צָרְכֵי הָאָדָם · כְּסוּת לְעֹרוֹ מָעוֹן לְשִׁבְתּוֹ וּמָזוֹן לְמַאֲכָלוֹ: עָרוֹם
וְיָחֵף אָדָם בְּהִוָּלְדוֹ וִיכַסֶּה בְשָׂרוֹ בֶּגֶד: הַבְּגָדִים נַעֲשִׂים מִצֶּמֶר וּפִשְׁתִּים
וּמֶשִׁי הַנִּטְוִים לְחוּטִים וּפְתִילִים וְנֶאֱרָגִים שְׁתִי וָעֵרֶב: הַתּוֹפֵר יִתְפּוֹר הַבְּגָדִים
וְכֵלָיו מַחַט מִסְפָּרַיִם מִדָּה וְאַמָּה: וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים כּוֹבַע מִצְנֶפֶת מִגְבָּעָה
צָעִיף וְשָׁבִים כְּתֹנֶת מַדְוֶה מִטְפַּחַת מְעִיל אֵפוֹד וַחֲגוֹרָה מִכְנְסַיִם וּמִנְעָלִים:
עֲדִי הָאָדָם טַבַּעַת עָגִיל וְכוּמָז חָח וְנֶזֶם עֲנָק וְרָבִיד:

כְּסוּת	σκέπασμα	עֵרֶב	ὑφάδη	מִגְבָּעָה	σκούφια
מָעוֹן	κατοικία	תּוֹפֵר	ῥάπτης	צָעִיף	μαγνάτρα
מָזוֹן	κυβέρνησις	כְּלִי	σκεῦος	שָׁבִים	σιβγιαζόν
עָרוֹם	γυμνός	מַחַט	βελόνη	כְּתֹנֶת	χιτών
יָחֵף	ἀνυπόδετος	מִסְפָּרַיִם	ψαλίδιον	מַדְוֶה	ἔνδυμα
מֶשִׁי	μέταξος	מִדָּה	μέτρον	מִטְפַּחַת	μανδήλι ιον
חוּט	κλώνη	אַמָּה	πῆχυς	מְעִיל	ὑπένδυμα
פְּתִיל	τενία	כּוֹבַע	φέσιον	אֵפוֹד	ἐφόδιον
שְׁתִי	στημόνη	מִצְנֶפֶת	φακιόλη	חֲגוֹרָה	ζώνη

מכנסים	σωντρόφια	כומז	μαχτοῦλι	ענק	περιδέριον
מנעלים	ὑποδήματα	חח	χαχάλι	רביד	χανάκα
צרי	στολίδιον	נזם	ἔρρινον		
טבעת	δακτυλίδιον	צמיד	βραχιόλιον		
עגיל	ἐνώτιον				

המעון אשר ישב בו האדם אם בית עצים או בית אבנים: בית עצים נבנה מקורות וקרשים לוחות ורהיטים: בית אבנים נבנה מלבנים שרופות כבשן וטוח בחמר ושיד: בבית חדרים תאים אולם וחצר: חלקי הבית יסוד עמודים חומות קיר כותל פנות מקצועות: בקרקע הבית רצפה: כסוי הבית קורה עליה וגג: ובגג צנור: בקיר הבית שערים ופתחים דלתים וחלונות: בפתח מזוזות משקוף סף ומפתן ברזל צירים בריח ומנעול ומפתח: בחלון זכוכית חרכים ואשנב: בעליה יעלו במעלות בסלם ומדרגות: בתים רבים יחדיו הוא עיר או כפר ובהם שוקים ורחובות:

קורה	δοκός	חדר	δωμάτιον	חומה	τοῖχος
קרש	σανίς	תא	οἴκημα	קיר	τεῖχος
לוח	πλάξ	אולם	στοά	כותל [תרגום של קיר כותל]	
רהיט	σανίδωμα	חצר	αὐλή	פנה	γωνία
כבשן	καμῖνος	יסוד	θεμέλιον	מקצעה	ἄκρα
שיד	ἄσβεστος	עמוד	στῦλος	רצפה	πλακόστρωμα

ρ̂ώξ	חֲרַכִּים	ἀνώφλιον	מַשְׁקוֹף	σκεπή	כִּסּוּי
δικτυωτόν	אֶשְׁנָב	κατώφλιον	סַף	ἀνώγεον	עֲלִיָּה
βαθμός	מַעֲלָה	=	= = מִפְתָּן	στέγη (δῶμα)	גַּג
κλίμαξ	סֻלָּם	στρόφιον	צִיר	κάναλις	צִנּוֹר
βαθμίς	מַדְרֵגָה	μοχλός	בְּרִיחַ	πύλη	שַׁעַר
πόλις	עִיר	κλεῖθρον	מַנְעוּל	θύρα	פֶּתַח
χωρίον	כְּפָר	κλείς	מַפְתֵּחַ	φύλλον	דֶּלֶת
ὁδός	שׁוּק	ὕαλος	זְכוּכִית	παράθυρον	חַלּוֹן
πλαταία	רְחוֹב			παράσημα	מְזוּזָה

כְּלֵי הַבַּיִת שֻׁלְחָן כִּסֵּא וַהֲדוֹם: מְנוֹרָה נֵר וּמַרְאָה: אָרוֹן תֵּבָה מֶלְתָּחָה וְאַרְגָּז מִטָּה מַצָּע וּמַסֵּכָה כָּרִים וּכְסָתוֹת שִׂמְלָה וּקְלָעִים: כְּלֵי בִשּׁוּל כִּירַיִם תַּנּוּר פָּרוּר קְדֵרָה סִיר דּוּד קַלַּחַת וּמַחֲבַת וְרַמָּח: כְּלֵי מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה קְעָרָה כַּפּוֹת מִזְרָקוֹת וּמַחְתּוֹת כּוֹסוֹת כַּדִּים גְּבִיעִים צְלוֹחִית צִנְצֶנֶת בַּקְבֻּק סַל סַף וָסֵפֶל שַׂכִּין מַאֲכֶלֶת מַזְלֵג וּקִלְשׁוֹן: כְּלֵי מְלָאכָה קַרְדֹּם גַּרְזֶן מַשּׂוֹר כַּשִּׁיל וְכֵילַף וּמַקֶּבֶת מַטֶּה וּמַקֵּל: כְּלֵי כְתִיבָה קֶסֶת דְּיוֹ עֵט וְגִלָּיוֹן וּמַחְבָּרָה לִכְתּוֹב אוֹתוֹת וּמִלּוֹת בְּאִגֶּרֶת וָסֵפֶר: כְּלֵי מִשְׁקָל מֹאזְנַיִם וָפֶלֶס: בְּמֹאזְנַיִם כַּפּוֹת וְאַבְנֵי מִשְׁקָל: כְּלֵי מִדָּה חֹמֶר כּוֹר לֶתֶךְ קַב סְאָה וְאֵיפָה לְמִדַּת הַיָּבֵשׁ הִין וְלוֹג לְמִדַּת הַלַּח וְאַמָּה לְמִדַּת הָאֹרֶךְ וְהַטָּווּי:

καφτίον	כַּף	ζωνίδι	כְּסָתָה	τράπεζα	שֻׁלְחָן

כסא	θρόνος	קערה	χοίτρα	דלי	σῦγλος
הדום	ὑποπόδιον	סיר	λέβης	שכין	μαχαίριον
מנורה	λυχνία	דוד	καυκάβιον	מאכלת	μάχαιρα
נר	λύχνος	קלחת	τσουκκάγι	מזלג	προύνιον
מראה	καθρίπτης	מחבת	τηγάνιον	קלשון	τριυφάνιον
ארון	κιβωτός	רמח	λόγχη	קרדם	πελίκυς
תבה	κιβώτιον	קערה	λέκανος	גרזן	ἀξίνη
מלתחה	ἱματοφυλάκιον	מזרק	λεκάνη	משור	πριόνιον
ארגז	κασέλλα	מחתה	πυροδόχας	כשיל	σφυρίον
מטה	κλίνη	כוס	ποτήριον	כילף	ῥόπαλον
מצע	στρώσιμον	כר	ἱδρύς	מקבת	σφυρίον
מסבה	πολύτιμον ἀρώμα	גביע	μέγα ποτήριον	מטה	ῥαβδί
כר	προσκεφάλαιον	צלחית	φιάλη	מקל	ῥάβδος
שמלה	ἔνδυμα	צנצנת	στάμνα	כתיבה	γραφή
קלעים	πλεκτά	בקבק	γαράφα	קשת	καλαμάριον
בשול	μαγείρευμα	סל	κάνιστρον	דיו	μελάνη
כירים	ὀγνύζρα	ספ	σοτηκήριον	עט	κονδύλιον
תנור	κλίβανος	ספל	φυλάνη	גליון	κόλλα
פרור	χαλκίον	כיור	νιπτήρ	מחוגה	περιγράφιον

אותות	γράμματα	מאזנים	ζυγαρία	לח	χλορός
מלה	λέξις	פלס	ζαθμάς	כיס	θυλάκιον
אגרת	ἐπιστολή	כף	καυκίον	צרור	κομπόδι(μα)
משקל	ζύγιον	יבש	ξηρός	מנין	ἀριθμός

מזון האדם למחיתו מאכל ומשקה: מאכלו לחם בשר פרי ועשב: משקהו מים יין ושכר: כמה יגיעות יגע האדם עדי הכינו לחמו: האכר ישדד כברה ויעדר החלקה במעדר ויחרש במחרשתו ואתו ויזרע בה הדגן ויעביר עליה הדרבן לשוות פני המענית והערוגה: הזרע הנזרע יצמח ויציץ ציץ ויפרח פרח: הגשם יורה ומלקוש מגדלים את הזרע והשמש מבשל אותו למגד: ולעת בכור הדגן יקצור את הקמה בחרמש ומגל: ויאלם השבלים לאלמים ועמרים ויניחם בשדה עדי ייבשו: וביבש בקציר יאסוף אותו אל גדיש וגרן: ויחבוט במורג חרוץ ודש התבואה מן המלילות וזורה במזרה ורחת להבר הנגרגרים מן המוץ והוא הבר: הבר יטחון ברחים ורכב עד אשר דק וינעם בנפה וכברה להפריד הסבים מן הקמח והסלת: הקמח ילוש במים לבצק ועריסה ושאור ויעשה עוגות חלות חמץ מצות וככרי לחם ואפה אותו בתנור ופתות אותו פתים לאכול: ויכתוש מן הדגן במכתשת או רכה במרוכה לגרש וריפות הבשר לא יאכל חי כי אם צלי אש או בשל מבשל במים והוא המרק:

כברה	κόσκινον	אלמה	δεμάτιον	עוגה	πίττα

חֶלְקָה	χωράφιον	גֹּרֶן	ἀλώνιον	חַלָּה	ψωμίον (σίτα)
אֶת מַעֲדֵר	διχέλι σκαλιστήριον	מוֹרַג חָרוּץ	κοπετ:ρόστρίατης	חָמֵץ	ἄζυμον
מַחֲרֵשָׁה	ὀργωτήριον	מְלִילוֹת	ψάνις	מַצָּה	ἔνζυμον
דָּרְבָן	βουκέντρον	מִזְרֶה	λιχνιστήριον	כִּכָּר	κομμάτιον
מַעֲנִית	αὔλαξ	רַחַת	δικράνιον	פַּת	ἄρτος
יוֹרֶה	πρώϊμον	מֹץ	λεπίσι, ἄχυρος	מַכְתֶּשֶׁת	ἰγδίον
מַלְקוֹשׁ	ὄψιμον	בַּר	σῖτος	מְדוֹכָה	γδίον
מֶגֶר	θερίνισμα	נָפָה	σίτα	גֶּרֶשׂ	κοπατόν
קָמָה	στάχυς	כְּבָרָה	κόσκινον	רִיפוֹת	θρύψις
חֶרְמֵשׁ	[illegible]	סִבִּים	πίτουρα	סִי	ἀμυλόν
מַגָּל	δρεπάνιον	שְׂאוֹר	προζύμιον	צָלִי	ψητό
קָצִיר	θερισμά	עֻגָּה	πίτα	מָרָק	[illegible]
גָּדִישׁ	θημωνία				

עֲבוֹדַת הַכּוֹרֵם וְהַיּוֹגֵב בְּכֶרֶם וָזַיִת: יִזְמוֹר הַגְּפָנִים וְיַעֲלוּ בָהֶם זְמוֹרוֹת:
הַזְּמוֹרוֹת יָצִיצוּ צִיץ וְיַפְרִחוּ פֶּרַח וְיִהְיוּ לִסְמָדַר וּבֹסֶר מַר עֲדֵי יִבְשְׁלוּ וְהָיוּ
לַעֲנָבִים: אָז יִבְצוֹר הַכּוֹרֵם אוֹתָם וְיִדְרְכֵם בְּגַת לִשְׁחוֹט מֵהֶם הַמַּשְׁקֶה
הוּא הַתִּירוֹשׁ: הַתִּירוֹשׁ הוּא מָתוֹק וְיַעֲמוֹד יָמִים וְיִזָּקֵק מִשְּׁמָרָיו וְהָיָה לְיַיִן
וְשֵׁכָר: הַיַּיִן מְשַׂמֵּחַ לֵב שׁוֹתָיו וְהַשּׁוֹתֶה מִמֶּנּוּ רַב מִדַּי הוּא שִׁכּוֹר: מִן
הָעֲנָבִים הַיְבֵשִׁים יֵעָשׂוּ צִמּוּקִים: הַיּוֹגֵב נוֹקֵף הַזֵּיתִים מִן הָעֵץ וְיִתְּנֵם

במעצר להוציא מהם יצהר ושמן: ומן התאנים היבשים יעשה קיץ ודבלה: אלה הן קצות עבודות האדם להכין מאכלו ומשקהו:

כורם	ἀμπελουργός	תירוש	οἶνος νέος	מעצר	σφῦξις
יוגב	γεωργός	מתוק	γλυκύ	יצהר	νέον ἔλαιον
סמדר	ἄνθος ἀμπέλου	שמרים	τρύγα		
בסר	ἀγουρίς	שכור	μέθυσος	קיץ	σαφιμάδι
מר	σμυρνόν	צמוקים	ζαφίδες	דבלה	τοναύγα
גת	ναδίον			קצה	τέλος

וכאשר רבו העבודות אשר לאדם ועצמו וניעותיו להכין כל־מחסוריו וצרכיו: ומבלתי יכלת האדם האחד לעשות כל־המלאכות הרבות האלה לבדו על כן בחרו בני האדם לשבת במושב חברה ורעות יחדיו בכפרים ובערים: ולאיש ואיש מהם כשרון ומלאכה ועוזרים איש את רעהו ואיש את עמיתו במעשהו ובמלאכתו: זה חורש וזה זורע זה חרש וזה בונה זה אורג וזה תופר זה צייר וזה סופר זה פסל וזה צורף: הצייר צר כל צורה בשרד ובשׁשר: הפסל יפסול תבנית כל פסל סמל ותמונה בעץ ואבן: הצורף יעשה מלאכת בכסף ובזהב להתיך אותם בכור ולצרף אותם במצרף נופח במפוח באש והולם בפטיש עלי פעם לרדד פחים לעשות כלי: ועוד אנשי חרש וחשב ועשי
*מלאכתם בחברת האנשים מלבד אלה אשר רבו מספר כי אין מספר:
ככה יעזרו איש את רעהו איש איש בעבודתו ואיש איש במלאכתו

עדי ימלא איש מחסר רעהו וישלים איש צרך עמיתו :

יכלת	δύναμις	צורה	σχῆμα	כור	χωνευτήριον
מושב	κατοικία	שרד	χάραξ	מצרף	ζαγαριζηρίων
רעות	φιλία	ששר	βαράκι	מפוח	φυσιτήριον
ציר	ζωγράφος	תבנית	σχέδιον· δεῖγμα	פטיש	σφυρί.
סופר	γραμματικός	פסל	εἰκών	פעם	ἀμῶνι
פוסל	πιγκιών	סמל	[illegible]γλυπτόν	[illegible]חים	σφάζνζες
צורף	ζαγαρίζων	תמונה	ὁμοίωμα	[illegible]פר	ἀριθμός

ומאז שמו האנשים הכסף והזהב ראש לכל־הקנינים הנם יגעים לעשות חיל לקנות הון לרכוש רכוש ולהרבות בצע : והכסף יענה כלם כי בו יקנו כל־חפץ : הסוחר עובר דרך רחוק להביא משם סחורה במחיר ולמכור להשתכר בה שכר : ויש עובר ארחות ימים באניות וספינות להביא מרחוק כתם פז ופנינים נכאת קנה וקדה וכל־ראשי בשמים : בספינה תרן נס וחבלים : מנהיגי הספינה מלחים תופשי משוט ועליהם רב החובל : כמה תלאות ואסון יעברו על עברי ימים כאלה וכל־דרכם פחד ואימה : פעם יקום רוח סערה ובזעף הים תחשב אניתם להשבר או ישליכם הרוח ויתעם בתוהו לא דרך : ויעמדו ימים בלא לחם ומים עיפים ויגעים רעבים וצמאים : או דבר ומגפה ישחיתו אנשיהם או שודדים נופלים עליהם : ככה יחרפו האנשים נפשם למות על דבר בצע והון :

חיל	βιό	קדה	κάσια	פחד	φόβος

קִנְיָן	κτῆμα	רָאשֵׁי בְשָׂמִים	πρώτη ποιότης ἀρώματα	אֵימָה	τρόμος
הוֹן	χρηματικόν	תֹּרֶן	κατάρτιον	זַעַף	ὀργή
רְכוּשׁ	ὕπαρχον	נֵס	σημαία	תֹּהוּ	ἐρημία
בֶּצַע	κέρδος	חֶבֶל	σχοινίον	לֹא דֶרֶךְ	ἄδρομος
חֵפֶץ	θέλησις	מַלָּחִים	ναῦται	עָיֵף	ἀποζαμένος
מְחִיר	μισθός	מָשׁוֹט	κωπίον	יָגֵעַ	πεδινμένος
שָׂכָר	πλήρωμα	רַב חוֹבֵל	ἀρχιναύτης	רָעָב	πεινῶν
אֳנִיָּה	πλοῖον	תְּלָאָה	θλίψις	צָמֵא	δίψων
סְפִינָה	καράβι	אָסוֹן	συμφορά	דֶּבֶר	θανατικὸς λοιμός
כֶּתֶם	καθαρόν	דֶּרֶךְ	δρόμος	מַגֵּפָה	πληγή
פָּז	χρυσίον	נְכֹאת	μπάγκραμον	שׁוֹדֵד	ἁρπάζων
קָנֶה	κανέλλα				

כַּמָּה קָטֹן הָאֱנוֹשׁ בְּגֹבַהּ קוֹמָתוֹ? מַה כֹּחוֹ וּמַה גְּבוּרָתוֹ לַעֲבוֹדָה וּלְמַשָּׂא? יַעֲבוֹר יִיעַף יָרוּץ וְיִיגַע וְאִם יוֹם אוֹ יוֹמַיִם יַעֲמוֹד בְּלִי מָזוֹן יֶחֱלָשׁ: כַּמָּה בְּהֵמוֹת וְחַיּוֹת גָּדְלוּ מִמֶּנּוּ עֲשֶׂרֶת מוֹנִים: וּמַה כֹּחַ הָאָדָם נֶגֶד כֹּחַ הָאֲרִי וּמַה גְּבוּרָתוֹ מוּל גְּבוּרַת הַשֶּׁנְהַב? וּבְכָל־זֹאת נִכְבַּד הָאָדָם מִכֻּלָּם וּבְכִשְׁרוֹן וְתַחְבֻּלוֹת חָכְמָה הוּא שַׁלִּיט בָּהֶם: הָעוֹף בְּגֹבַהּ עוּפוֹ בַּמָּרוֹם חִצּוֹ וּבֶן קַשְׁתּוֹ לָאָרֶץ יוֹרִידֵהוּ: הַלִּוְיָתָן מִקַּרְקַע הַיָּם בְּחַכּוֹ יַעֲלֶנּוּ בְּרִשְׁתּוֹ יְצוּדֶנּוּ: גַּם אֶת הָאֲרִי גַּם אֶת הַדֹּב יִלְכֹּד בְּחֶרְמוֹ וּבְמִכְמַרְתּוֹ: גַּם אֶת הָרְאֵם וְאֶת הַשֶּׁנְהַב יַכְנִיעַ בְּעָרְמָתוֹ לָשׂוּם חַחִים בְּפִיהֶם וּמֶתֶג וָרֶסֶן

בשפתותיהם ובכל־תקפם ועצם יהיה האדם החלש במו׃				ערמה	πονηρία
אנוש	ἀκτοῦς ἀνήρ	שליש	ἐξουσιαστής	חח	χαχάγη
קומה	ἀνάστημα	חץ	βέλος	מתג	χαλινός
כח	δύναμις	קשת	τόξον	רסן	καταστήριον
גבורה	ἀνδραγαθία	לויתן	μέγας ὄφις	תקף	δύναμις
משא	φόρτωμα	חכה	ἄγκιστρον	עז	δυνατός
תחבלה	[illegible]	רשת	δίκτυον		
מכמרת	δίκτυον	חרם	παγίς	חלש	ἀδύνατος

עוד רב וגדול יתרון הכשר חכמתו למדעים ולמשכלות: יעשה לו קנה השקפה
בו יביט מקום לא שזפתו עין ראה: בהכשר הכתב ידע הדברים אשר נעשו
אפסי ארץ: יתקן לו כדור בו ידא על כנפי רוח במתי ארץ: כל־אשר יראה
ויביט יחקור עד תכונתו ימד כל־גוף יכיל כל־מדה ישער כל־קצב ארך ורחב
גבה ועמק עבי ושטח עגול ורבוע מקצעות וקצות והיא חכמת המדידה: יחשב
כל־שעור וכל־ערך וכל־חשבון וכל־תכן כל־מספר וכל מנין והיא חכמת החשבון:
יחקור תולדות כל־חי למינהו כל־חיה וכל־בהמה כל־עוף וכל־רמש כל־רמה
וכל־תולעה: ידרוש ויתור כל־נטע וכל־צמח כל־ירק וכל־דשא כל־עשב וכל־
סם כל־שרש וכל גזע כל־בד וכל־חטר כל־ענף וכל־עלה כל־ציץ וכל־פרי:
מהם יכין מאכל ומהם משקה ומהם מזור ותרופה ותחבשת ושארית מיני
מרפא לרפא כל־חלי כל־מכאב במלאכת הרפואה:

הֶכְשֵׁר	προκοπή	גֹּבַהּ	ὕψος	חָכְמַת הַחֶשְׁבּוֹן	ἀριθ-μητική
מַדָּעִיב	γνώσις	עֹמֶק	βάθος	תּוֹלָדָה	γέννησις
מִשְׁפָּלוֹת	πρόσοδοι	עֹבִי	χόνδρος	נֶטַע	φύτευμα
קְנֵה הַשְׁקָפָה	μακροσκόπι	שֶׁטַח	ἄπλωμα	סַם	βότανον
אֲפָסִים	πέρατα	עָגוֹל	στρόγγυλον	דֶּבֶר	ἐλαζόρι
כַּדּוּר	σφαίρα, τόπι	רָבוּעַ	τετράγωνον	מָזוֹר	ἰατρειά
בָּמָה	ὑψηλὸς τόπος	מִקְצֹעָה	γωνία	תְּרוּפָה	θεραπεία
תָּכְנָה	σχέδιον	קְצָוָה	ἄκρα	תַּחְבֹּשֶׁת	[illegible]
קֶצֶב	ποιέτης	חָכְמַת הַמְּדִידָה	γεωμετρία	מַרְפֵּא	ἴασις
אֹרֶךְ	μῆκος	שִׁעוּר	μέτρος	מְלֶאכֶת הָרְפָאָה	ἰατρι-κή
רֹחַב	πλάτος	עֵרֶךְ	σύγκρινον	מִנְיָן	μέτρος
חֶשְׁבּוֹן	λογαριασμός	תֹּכֶן	πόσον		

וּשְׁאָר חָכְמוֹת וּמַדָּעִיב אֲשֶׁר יָכֹן לֵב הָאָדָם לְהָכִיל אוֹתָם רַבּוּ מִסְּפוֹר: יִפְרֹשׂ
כַּנְפֵי רוּחַ בִּינָתוֹ עַד קַצְוֵי אֶרֶץ וִיחַלֵּק אוֹתָם בְּמַחְלְקוֹת לְגוֹיֵהּ וְלִלְשׁוֹנוֹתָב וִיתַ
גְּבוּל מְדִינָה וּמְדִינָה לְכָל־גָּלִיל וּלְכָל פֶּלֶךְ וּלְכָל־נוֹף עַד כָּל־עִיר וְכָל־כְּפַר יַגְבִּיל
מָקוֹם שָׁם עִיר וְשָׁם כְּפָר שָׁם בִּקְעָה וְשָׁם הַר שָׁם שָׂדֶה וְשָׁם יַעַר שָׁם יָם
וְשָׁם נָהָר: יַחְתֹּר תַּחְתִּיּוֹת אֶרֶץ וּסְפוּנֵי טְמוּנֵי הָרִים יַבְעֶה: יִכְרֶה מַמַּעְיָנֶיהָ מַיִם וּמֶלַח
זָהָב וָכֶסֶף וּשְׁאָר מַטְמוֹנֶיהָ: יִסְקֹר שָׁמַיִם וְגֹבַהּ גָּבְהֵי שְׁחָקִים יָמֹד בְּחָכְמָתוֹ: יֵדַע־
תַּהֲלוּכוֹת הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁטָר סִדְרֵיהֶב: עַל פִּיהֶם יִשְׁמֹר חֻקֵּי

הַזְּמַנִּים וְהַמּוֹעֲדִים לַיּוֹבֵל וְלַשְּׁמִטָּה לַשָּׁנִים וְלַתְּקוּפוֹת לֶחֳדָשִׁים וּלְשַׁבָּתוֹת לַיָּמִים וּלְשָׁעוֹת: כָּכָה יַחְקוֹר כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וַאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת: יֵדַע הָעֲרָכַת הַקּוֹלוֹת לְחַבֵּר אוֹתָם לְנִגּוּן אִם לָשִׁיר שִׁירִים אוֹ לְנַגֵּן בִּכְלֵי זֶמֶר כִּנּוֹר נֵבֶל תֹּף וְחָלִיל וַחֲצוֹצְרָה: יְלַמֵּד לְשׁוֹנוֹ לְדַבֵּר צָחוֹת כְּשִׁיר וּמְלִיצָה לְתַנּוֹת פְּלָאֵי עֹשֶׂה כָּל־אֵלֶּה כִּי אֵל חַי וּגְדָל־כֹּחַ הוּא אֲשֶׁר לוֹ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה בְּרָכָה וּתְהִלָּה:

גְּבוּל	ὅριον	תְּקוּפָה	περιστροφή	צָחוֹת	εὐγλωττία
גְּלִיל	σύνορον	שַׁבָּת	Σάββατον	מְלִיצָה	παραβολή
פֶּלֶךְ	ἐπαρχία	נִגּוּן	ἦχος	שִׁיר	ᾠδή
נוֹף	ὕψωμα	שִׁיר	ᾆσμα	פֶּלֶא	θαῦμα
שַׁחַק	οὐρανός	זֶמֶר	ψαλμός	גְּדֻלָּה	μεγαλεία
מִשְׁטָר		כִּנּוֹר	κιθάρα	גְּבוּרָה	ἀνδραγαθία
סֵדֶר	τάξις	נֵבֶל	ψαλτήριον	בְּרָכָה	εὐχή
חֹק	νόμος	תֹּף	τύμπανον	מוֹעֵד	ἑορτή
יוֹבֵל	ἄφεσις τῆς γῆς 50 ἔτη	שְׁמִטָּה	ἄφεσις	חָלִיל	αὐλός
מְלִיצָה	παραβολή	חֲצוֹצְרָה	σάλπιγξ	תְּהִלָּה	ἐξοχότης

תם ונשלם" שבח לאל בורא עולם" מאברהם משה
אברהם" בשנת התרן" בארבעה לראש חדש סיון" בו ילמדו
נערי עולם:

כללי ההבדלה

יראה בכוס מצחו שלו ויאמר ג"פ כי ראיתי אלקים פנים אל פנים ותנצל נפשי ובפ׳ פעם יפנה כשם זה (אגל"א) וס' להנצל מכישוף בשעת ראיית צפורנו וראיתי את אחורי ופני לא יראו והוא ב"ן ס' המכוין בהבדלה למלאך מיכאל מבטל כל מחשבות רעות· טעם שמריחין נר הבדלה על ידי זה ניצול מרוחות רעות· סוד ההבדלה לסגולה לשמירה לפרנסה ולכל דבר שבעולם· קודם כל יאמר הפיוטים כאשר חפץ ואח"כ אליהו הנביא ואחר כך אלהינו ואלהי אבותינו עד מבשר אתן" ואח"כ תחזור ותאמר אליהו הנביא ק"ל פעמים בזה הסדר שעולה כמנין אליהו הנביא עם עשרה אותיות" א' פעם אחת· ל' שלשים פעמים· וכן שאר אותיות· ואחר כן יאמר עוד עשרה פעמים כנגד עשרה אותיות של אליהו הנביא שעולה הכל כמנין כמנין ק"ל ואח"כ יבדיל כהלכתו ויאמר אח"כ ויתן לך האלהים וכו' שיר למעלות המבדיל וכו' ויאמר פרשת השבוע עם ההפטרה שיבא בע"ב ופרשת וישלח ופר' המן שהיא מסוגלת להצלחה ולעושר· ופיטום הקטורת· ופר' העקידה להכניע הקליפות שלא יקטרגו עליו כל ימי השבוע· ו' פעמים לישועתך קויתי ה'· ו' פעמים ויעקב הלך לדרכו עד מחנים· ו' פעמים יברכך ה' וישמרך· ה' פעמים המלאך הגואל· ובסוף ההבדלה תעשה צורת שד"י על החשך ביד ימינך ותכניס אצבעות החמשה בנקב הנחיר החיצון השמאלי באמרך הנני נותן לו את בריתי שלום· ולא יחסר לך לא לחם ומזון ולא בגד ושמלה

אמן כן יהי רצון·